Sakala.

ASUTANUD C. R. JAKOBSON A. 1878.

ILMUB NELI KORDA NADALAS:
esmaspäeval, kolmapäeval, reedel ja laupäevai.
kusjuures laupäevane leht kannab nime „Sakala Pühapäev" („Pühapäev")

Hinnata kaasanneteks:
„Sakala" tähtraamat, sebitav seinakalender, kokkuköidetav jutulisa, piltidega ilustatud nädalaleht „Sõnapilt" ja pooleaasta ning pikemaaja tellijatele põllutööajakiri „Uus Talu", „Põllumees" või „Eesti Talu".
Toimetus ja talitus Viljandis, Lossi tän. 26.
Aadress kirjadele: „Sakala" Viljandis, pk. 32.
Telefonid: toimetus: üldine—31, toimetaja J. Lepik—4-23, talitus—2-31.
Kuulutusi ilmuvasse numbrisse võetakse talituses vastu lehe ilmumise päevadel kella 8—9 hommikul, teistel päevadel talituse lahtiolekul.
Kuulutuste hind: kuulutusküljel — 5 s., 1-sel lhk. — 10 s., tekstis kuulutuskirjaga — 12 s., tekstis tekstikirjaga või eriliste tingimustega paigutamise suhtes — 15 s. mm ühel veerul.

ÜKSIKNUMBER 5 SENTI

„Sakala" tellimise hinnad: a) 4 korda nädalas (pooleaasta ja pikemaaja tellijaile „Põllumees", „Eesti Talu" või „Uus Talu" tasuta kaasas): 1 k. 75 s., 2 k. 1 kr. 50 s., 3 k. 2 kr. 15 s., 6 k. 4 kr. 30 s., 12 k. 8 kr. 50 s. Pooleaasta ja pikema-aja tellijail on võimalik tellida väikese juurdemaksuga iga nädal ilmuvat Põllutöökoja ajakirja „Põllumajandust". „Sakala" koos „Põllumajandusega" maksab: 6 k. 5 kr. 45 s., 12 k. 10 kr. 70 s. Need kes juurdemaksuga tellivad „Põllumajanduse", saavad ikkagi tasuta kaasa ka „Põllumehe", „Eesti Talu" või „Uus Talu". b) 3 korda nädalas (ilma „Põllumeheta", „Eesti Taluta" ja „Uus Taluta"): 1 k. 65 s., 2 kuud 1 kr. 30 s., 3 k. 1 kr. 75 s., 6 k. 3 kr. 40 s., 12 k. 6 kr. 70 s. Pooleaasta ja pikema-aja tellijaile koos „Põllumajandusega": 6 k. 4 kr. 55 s., 12 k. 8 kr. 90 s. c) Läti- ja Leedumaale 1 k. 1 kr. 25 s., mujale välismaale 1 k. 1 kr. 50 s. Aadressimuutmine 25 s.
Tarvitamata jäänud käsikirju alal ei hoita. Need saadetakse tagasi juhul, kui vastav postmark on kirjale juure lisatud.

Nr. 54 (72) Esmaspäeval, 9. mail 1938. Tänast lehte 6 lehek.

Uus Vabariigi Valitsus kinnitati ametisse

Esimeseks pääministriks Kaarel Eenpalu. Enamus ministritest kuulus ka eelmise valitsuse koosseisu

Täna Wabariigi President Konstantin Päts kinnitas ametisse Wabariigi Walitsuse, mille kujundamine mõni päew tagasi oli usaldatud senisele pääministri kohusetäitjale Kaarel Eenpalu'le.

Uue walitsuse koosseis on järgmine:

pääminister — Kaarel Eenpalu,
wälisminister — Karl Selter,
majandusminister — Leo Sepp,
põllutööminister — Artur Tupits,
haridusminister — Aleksander Jaakson,
sotsiaalminister — Oskar Kask,
kohtuminister — Albert Assor,
teedeminister — Nikolai Wiitak,
sõjaminister — Paul Lill,
siseminister — Richard Weermaa.

Sellega on üleminekuajastu meie riiklikus elus, mis algas 12. märtsi 1934. a. pöördega, lõplikult seljataga ja kindlad riiklikud asutused uue põhiseadusega loodud kujul ja tasakaalustatud wahekordades wõiwad täie jõuga asuda oma kõrgete ülesannete täitmisele.

Et president pääministri kohale kutsus oma kõige lähemaid kaastöölisi ja senise pääministri asetäitja Kaarel Eenpalu, wõeti tõenäoliselt kogu maal wastu suurima rahuldustundega. Meie kõik teame ja tunneme kes on Kaarel Eenpalu ja millist tulemusrikast osa ta on etendanud meie sisepoliitika ettenägeliku ja õnneliku käega juhina, eriti aga wiimase nelja aasta ülesehitustöös. See tagab meie rahwa kõige laiematele hulkadele ja kõikidele kihtidele kindluse tunde ka edaspidiseks.

Sellelt seisukohalt wõime rahuldustundega lugeda ka kõikide teiste Wabariigi Walitsuse liikmete nimesid, kellest päälegi suurem osa kuuluwad ka senise walitsuse koosseisu.

Enne walitsuse kujundamisele asumist Wabariigi President kuulas ära niihästi Riigiwolikogu kui ka Riiginõukogu esimeeste seisukohad, kellel arwatawasti omakorda oli sellekohaseid kõnelusi parlamendi mõlema koja juhtiwate tegelastega. See asjaolu ja päälegi, et osalt wististe selle tagajärjel toimusid ka mõned muudatused üksikute ministrite kohtadel, tagab uuele walitsusele ka rahwaesinduses laia ja püsiwa kandepinna.

Ja püsiwat walitsust ootab meie rahwas ennekõige. Meie oleme kõik näinud ja tundnud kestwa walitsuse õnnistusttoowat tööd ja meie tahame, et ka uues olukorras, kus rahwaesindus walitsuse tegewuse kohta oma sõna wõib öelda, minewiku warjud meid kimbutama ei tuleks.

Riigikogu mõlema koja ja walitsuse wahel peab wõimalikult walitsema üksmeel ning nende tegewusel peab olema ühtlane suund. Waenul ja wõitlusel wõitluse enese pärast ei tohi olla pinda ega põhjusi, sest praegune tõsine wälispoliitiline ajajärk, mil alles hiljuti rahwuswahelised kokkupõrked olid ukse taga, nõuab Presidendi, walitsuse ja Riigikogu koostööd, mis rajatud usalduslikule tasakaalule ja ja wastastikusele lugupidamisele.

Seepärast meie loodame, et riigiwõimu kõrgemad asutused hoiduksid kõigest, mis tuletaksid meelde endiseid ohtlikke aegu meie sisepoliitilises arengus. Meie kõrgemaid asutusi peab ühendama töö ja ühine tahe, mis suunatud üldsuse ja isamaa teenimisele.

Uue põhiseaduse järgne esimene pääminister Kaarel Eenpalu ja tema otsesele juhtimisele kuuluwa walitsuse isiklik koosseis on meile juba omaette tagatiseks selle lootuse täitumiseks. Tahame uskuda, et ka kõik teised kõrgemad asutused walitsusele selleks kaasa aitawad, sest ühist tööd ja leplikku meelt ootab meie rahwas.

Wälisminister K. Selter.

Majandusminister L. Sepp.

Põllutööminister A. Tupits.

Haridusminister A. Jaakson.

Sotsiaalminister O. Kask.

Kohtuminister A. Assor.

Teedeminister N. Wiitak.

Sõjaminister P. Lill.

Siseminister R. Weermaa.

Pääminister Kaarel Eenpalu

Kaarel Eenpalu on sündinud 1888. a. Tartumaal Wesneri wallas põllumehe pojana. Õppis alul koduwalla külakoolis ja Hugo Treffneri gümnaasiumis. Lõpetas Tartu ülikooli õigusteaduskonna ja õiendas riigieksamid Moskwa ülikoolis aastal 1914.

K. Eenpalu õppeaastatel Eesti rahwuslikus elus walitses uus tõusuaeg. Juba gümnaasiumipõlwes K. Eenpalu oli agaralt tegew noorsoo rahwuslikkudes ettewõtetes. Üliõpilaspõlwest alates paisus see hoopis laialdasemaks tegewuseks meie rahwuskultuuri aladel, eriti wabaharidustöös.

Maailmasõja alul K. Eenpalu kutsuti Wene sõjawäkke. Ta lõpetas keiser Paul 1. sõjakooli Peterburis ja teenis siis raskesuurtükiwäe ohwitserina Austria rindel. Säält tuli ta 1917. a. Eesti rahwuswäkke. Ta määrati Tartusse Lõuna-Eesti rahwuslikkude wäeosade korraldamise ja warustamise büroo ülemaks. Pärast enamlist rewolutsiooni Wenemaal, kui enamlased ka Eestis tahtsid oma wõimu teostama hakata, algas Eesti Maawalitsus rahwuswäeosade abil sellele wastupanu. Tartu linn kuulus nende keskuste hulka, kus kohaliku rahwusliku wäeosa tõttu Eesti walitsusorganid said wõimu enda kätte wõtta. K. Eenpalu asus Tartu miilitsa ülemaks, siis Tartu omakaitse ülemaks. Kogu sel ja järgnewal ajajärgul oli K. Eenpalu eriti agaralt tegew ka Eesti iseseiswuse mõtte õhutajana.

Saksa okupatsiooniwägede sissemarssimise järele 1918. a. weebruaris, mil Eesti walitsuswõimude tegewus sunniti lõpetamisele, K. Eenpalu pöördus jälle tagasi ajakirjandustööpõllule, töötades seejuures kaasa ka põrandaaluses organisatsioonis.

Sakslaste lahkumise järele K. Eenpalu jätkas oma katkestatud tegewust Tartu politsei ülemana. See tegewus peab uuesti katkema Wene kommunistlikkude wägede sissetungimisel Lõuna-Eestisse. Ewakueerudes koos walitsusasutustega Tartust K. Eenpalu formeerib wäljal koolõpilaste wabatahtliku pataljoni, mida juhib Lõuna-Eesti wabastamise lahingutes. 1919. a. alul asub ta teenistusse suurtükiwäkke, formeerib partisanide löögiosade toetamiseks raskepatarei, mis wõttis tema juhtimisel osa lahingutest Läti pinnal ja Petseri taga ning hiljem ka Krasnaja Gorka dessantretkest, ühenduses Eesti ja Briti laewastiku ühisoperatsiooniga Kroonlinna wastu.

1919. a. Asutawa Kogu walimistel K. Eenpalu waliti selle liikmeks. Asutawas Kogus ta oli ajutise põhiseaduse wäljatöötamise komisjoni esimees. Hiljem waliti ta riigikontrolöriks ja 1920. a., olles siis 32-aastane, esmakordselt siseministriks.

Selle riigi siseelu nii tähtsa ressoori juhtimisel hakkas ilmnema K. Eenpalus organiseerija, administraatori ja riigimehe talent täiel määral ja täies ulatuses, mida järgnewad aastad aina on kinnitanud.

Tema tunnustatud teeneks tollest ajajärgust on Eesti politsei ajakohane organiseerimine, samuti kaugenägelikud algatused omawalitsuste korraldamises. Pärast 1. detsembri 1924. a. kommunistlikku mässu siseministriks olles K. Eenpalu likwideeris Eestis lühikese aja jooksul kommunistliku liikumise ning terwendas seega Eesti poliitilist elu. Tema siseministriks olemise ajal teostati 1925. aastal Eesti wähemusrahwuste kultuuromawalitsus.

1926. a. K. Eenpalu waliti Riigikogu esimeheks, milline amet endise põhiseaduse juures oli üks tähtsamaid riigis. See ühendas endas niihästi parlamenditöö juhtimise kui ka põhiseaduses ettenähtud osa täitmise walitsuste ametisse kutsumisel, samuti ka wõimaluse kõigekülgselt ja lähedalt tähele panna walitsustöö kui ka riigielu tegelikku käiku ja kujunemiswajadusi. K. Eenpalu püsis sellel kohal erakordselt kaua.

Riigiwanemana 1932. a. K. Eenpalu esitas programmi, mis sisaldas teatud abinõusid ja teid majandusliku kriisi wastu wõitlemiseks. Tol ajal ei leidnud see programm Riigikogu enamuse poolt heakskiitmist, kuna aeg ei olnud selleks weel küps. K. Eenpalu lahkus riigiwanema kohalt ja ta waliti uuesti Riigikogu esimeheks.

1934. a. sügisel riigiwanem K. Päts kutsus K. Eenpalu siseministeeriumi juhiks ja pääministri asetäitjaks. Sellel wastutusrikkal kohal seistes Eesti ajaloolise tähendusega murrangulisel ajajärgul on K. Eenpalu nii siseministrina kui ka pääministri asetäitjana juhtiwalt osa wõtnud nende aastate riiklikust suurtööst. Ta on walitsemise töö kõrwal pidewalt õhutanud rahwuslikku iseteadwust ja alustanud rida aktsioone, mis on wiljakaid tagajärgi andnud meie rahwusliku mõtlemise realsemaks ja sügawamaks muutmise mõttes.

Uue valitsuse liikmete elukäik

KARL SELTER

on sündinud 24. juunil 1898. a. Wõttis osa Wabadussõjast, teenides eesliinidel Lõuna-Eestis ja Lätis. Lõpetas Tartu ülikooli õigusteaduskonna. Töötas sellejärele sõjaringkonnakohtus, sõjaministeeriumis juriskonsuldi abina ja hiljem juriskonsuldina. Alates 1. maist 1927 astus kohtuministeeriumi teenistusse, kus oli alul kodifikatsiooni-osakonna liikmeks ja hiljem ministeeriumi nõunikuks. 1932. a. ta lahkus kohtuministeeriumi ja riigiteenistusest ja astus adwokatuuri, kus tegutses wannutatud adwokaadina, olles ühtlasi kaubandus-tööstuskoja juriskonsuldiks. Kutsuti 21. okt. 1933. a. K. Pätsi poolt moodustatud walitsusse majandusministriks, missugusel kohal ta on püsinud wahetpidamata kuni wiimase ajani. Oli Rahwuskogu liige ja kuulub nüüd Riigiwolikokku Wirumaa walimisringkonna esindajana.

LEO SEPP

on sündinud 26. oktoobril 1892 Wirumaal wallakirjutaja pojana. Õppis Tartu reaalkoolis ja lõpetas pääle seda Riia polütehnikumi kaubandusosakonna. 1913. a. alates oli Wiljandi Wastastikuses Krediitühingus asjaajaja. Waliti pääle rewolutsiooni mais 1917 Wiljandi maakonna miilitsaülemaks ja juulis s. a. Wiljandi maakonnawalitsuse esimeheks. 1918. a. talwel wangistati ta enamliste wõimude korraldusel ja saadeti koos teiste Wiljandi tegelastega Peterburi Krestõi wanglasse, kust ta wabanes pääle Bresti rahu sõlmimist. Wõttis osa Wabadussõjast 1. ratsarügemendi koosseisus. Määrati hiljem riigikontrolli sõjawäeosakonna pääkontrolöriks ja mais 1921 Eesti Panga direktoriks. Detsembris 1924 kutsuti J. Jaaksoni poolt moodustatud walitsusse rahaministriks, missugusel kohal püsis mitme wabariigi walitsuse koosseisus kuni dets. 1927. 1928. a. asus ta Kommertspanga direktori kohale Tallinnas.

Leo Sepp on wiimastel aastatel tegutsenud eramajanduse mitmetes ettewõtetes direktorina. Kolm wiimast aastat ta on olnud Riias „Rigas Manufaktura" direktoriks Eesti aktsionääride esindajana.

ARTUR TUPITS

sündis 8. oktoobril 1892. a. Tartumaal, Puurmanni wallas talupidaja pojana. Õppis Pik
nurme külakoolis, Eesti Aleksandri koolis Põltsamaal ja Treffneri gümnaasiumis Tartus, mille lõpetamise järele astus 1912. a. Tartu ülikooli õigusteaduskonda. Wahepäälseil sõjaastail oli tegewuses sõjapõgenike abistamise asutuses Tartus ja Tartu linnawalitsuses. Õigusteaduse kursuse läbikuulamise järele asus A. Tupits tööle ajakirjanduse alal, olles „Maaliidu" ja „Kaja" päätoimetajaks. 1925. a. tegi A. Tupits Tartu ülikooli juures lõpueksamid.

A. Tupits on wabariigi algusest pääle töötanud kaasa aktiiwses poliitikas.

1932./33. a. oli A. Tupits K. Pätsi walitsuses põllutööministriks. „Uus Eesti" asutamisest pääle oli „Uus Eesti" päätoimetajaks, 1937. a algupäewil nimetati „Eesti Lihaekspordi" juhatuse esimeheks. Läinud aastal 11. septembril A. Tupits kutsuti wabariigi walitsusse põllutööministriks. Ta oli Tartumaa saadikuna Rahwuskogu liige ja kuulub nüüd samast walimisringkonnast Riigiwolikokku.

ALEKSANDER JAAKSON,

kolonel, on sündinud 29. jaanuaril 1892 Holdre mõisas töölise pojana. Alghariduse sai Holdre wallas ja Helme kihelkonnakoolis. Õppis sellejärele Tartu õpetajate seminaris 1909—1913. Lõpetades oli õpetajaks. 1915. a. alul mobiliseeriti sõjawäkke. Lõpetas Peterburi lipnikkude kooli ja wõttis osa Maailmasõjast kuni selle lõpuni. Wabadussõjas oli alul 6. rügemendis pataljoni ülemaks ja pärast sama rügemendi ülema abiks. 1922. a. lõpetas ohwitseride kursused Londonis, 1925. a. — kõrgema sõjakooli. Õppis 1925.—1927. a. Pariisis Prantsuse sõjawäe akadeemias, mille kursuse lõpetas. Nimetati hiljem sõjawäe ühendatud õppeasutuste ülema abiks ja ülemaks. 1936. a. lõpetas Tartu ülikooli õigusteaduskonna.

Maikuus 1936 kutsuti Riigiwanema K. Pätsi poolt wabariigi walitsusse haridusministriks, missugusel kohal olnud kuni wiimase ajani.

(Järg 6. lhk.)

Koosolekute seaduse rakendamine

Missugustel tingimustel võib korraldada koosolekuid

6. mail hakkas maksma uus Koosolekute seadus, mis määrab ära koosolekute pidamise tingimused ja korrapidamise koosolekutel ning järelewalwe.

Koosolekuid wõib pidada kinnistes ruumes igal ajal, lahtise taewa all aga ajawahemikul kella 8 homm. kuni kella 10 õht.

Kooslekuid ei wõi pidada rööbasteedel ja lahtise taewa all ilma prefekti loata kuni poole kilomeetri kauguses neist hooneist, kus asub Wabariigi President, Riigiwolikogu, Riiginõukogu, wõi kus peetakse Wabariigi Walitsuse koosolekuid ja majade ees, kus asuwad Sõjawägede Ülemjuhataja wõi Sõjawägede juhataja, Wabariigi Walitsuse liikmed, sõjawäe osad wõi wälisriikide diplomaatilised esindused.

Koosolekutest osawõtmine on keelatud relwastatud isikutele, wälja arwatud ametisisikud oma ametikohuste täitmisel, kooliõpilastele wastawa kooli juhataja kirjaliku loata, alla 18-aastastele isikutele, kui politsei poolt antud loal pole selleks wastawat märkust ja joobnutele.

Koosolekuid wõiwad pidada hääleõiguslikud Eesti kodanikud ja täisealised teowõimelised wälismaalased, kusjuures nõuetaw on eesti keele oskus.

Kooslekute korraldamisest tuleb teatada kirjalikult linnades, kus asub politseiprefekt — prefektile ja mujal wastawale politseikomissarile. Kui koosolek korraldatakse lahtise taewa all, siis esitatakse teade wähemalt 48 tundi enne koosoleku algust, kinnistes ruumes korramdamise puhul aga wähemalt 24 tundi enne algust. Teadaandes tuleb tähendada koosoleku koht ja aeg, arutamisele tulewad küsimused, koosoleku korraldajate nimed, perekonnanimed, wanus, kodakondsus ja elukohad wõi kui koosleku korraldajaks on mõni ühing wõi selts, siis samad andmed ühingu wõi seltsi juhatuse kohta. Kui aga koosolekul on nähtud ette ka juba juhatus, siis juhatuse liikmete nimed, perekonnanimed, wanus, kodakondsus ja elukohad. On koosoleku aineks loeng, siis pääle ülalnimetatud andmete teatakse weel loengupidaja nimi, perekonnanimi, wanus ja elukoht.

Korra jäerele walwamiseks wõiwad politseiwõimud saata koosolekule oma esindaja, kes ilmub wormiriietuses ja teatab enesest koosoleku juhatajale. Politsei esindajale antakse koht koosoleku juhataja läheduses.

Teadaandeid pole tarwis esitada, kui koosolekuid korraldawad riigi- ja omawalitsusasutised. Samuti pole tarwis teadet, kui kodused wõi usuühingud korraldawad kindlaks määratud kohtadel usulist- wõi palwekoosolekuid ja kui õppeasutiste õpilaste registreeritud organisatsioonid ja üliõpilaste konwendid peawad oma koosolekuid. Teadet ei nõuta ka harilike matuserongide kohta ja ühingute wõi seltside juhatuste wõi muude walitud täitwate organite koosolekute kohta, kui neist koosolekuist wõtawad osa ainult oma organisatsiooni liikmed.

Poliitilised vangid vabanesid

Laupäeval vabanesid vanglatest kõik poliitilised vangid. — Vabastati ka need poliitilised vangid, kellel oli karistus määratud prefektide poolt. — Liigutavad tseenid vangla väravate ees

Eestis ei ole enam poliitilisi vange

Amnestiaseaduse alusel wabanesid wanglatest kõik poliitilised wangid. Tallinnas wabastati 160 poliitilist wangi ja 32 wahialust, kes kandsid karistust prefekti otsusel. Keskwanglas kuulus wabastamisele 143 isikut. Lasnamäe wanglas wabastati 17 poliitilist naiswangi ja 30 Tallinna-Harju prefekti otsuse alusel kinnistujat. Kaks administratiiwkaristuse kandjat wabanesid politsei arestimajast. Teiste prefektide poolt karistatud isikud wabanewad wanglatest mõni päew hiljem.

Wangide wabastamine algas Tallinna wanglates hommikul kella 10 paigu ja kestis kuni kella 4-ni õhtupoolikul. Wabastamisel mingit järjekorda ette nähtud ei olnud. Wabaks pääsesid nad selle järele, kui kiiresti keegi jõudis wangla kantseleis oma wahekorrad lõpetada: wabastamise aktile allkirja anda, wangla töökodades tehtud töö eest palga wälja wõtta ja wangiriiä wahetada erariiete wastu. Poliitilised wangid töötasid kõik töökodades ja mõned neist lahkusid wanglast üsna kena rahasummaga. Teised aga olid raha jälle warem kasutanud mitmesuguste elatistarbete ostmiseks.

Keskwangla wärawa ees seisis juba hommiku wara rahwahulk. Sääl nägid mehed oma naisi, wanemad oma lapsi ja õed-wennad üksteist üle pikema waheaja. Walgati pisaraid suures jällenägemise rõõmus. Aga oli samas ka kurb nende aastate pärast, mis weedetud wanglas ja tundusid kui elust ära lõigatud.

Wabadusse ei pääsenud poliitilistest wangidest need, kellel oli pääle poliitiliste süütegude weel teisi süütegusid, mis ei käi amnestiaseaduse alla. Nii jäid wanglasse edasi istuma kolm 1. detsembri mässust osawõtjat ja salakuulamise pärast wangi mõistetud kommunistid.

Wabadus koitis järgmistele wangidele:

Tähtajata sunnitööle mõistetud naiskommunistidest wabanesid:

Olga Künnapuu, Leena Laid, õeksed Juliana ja Salomonia Tellmann, Elfriede Morgenson ja Eweline Tooming. Teised wanglast wabanenud naiskommunistid olid: Ludmilla Ausmann, kelle karistus oleks olnud kantud 1939. a., Luise Hari (1940), Pauline Köster (1942), Klafiira Mölder (1939), Katariina Padrik (1942), Eliise Priks (1951), Alwiine Puusepp (1944), Salme Siim (1942), Alwide Silberg (1939), Liisa Telliskiwi (1942), Leontiine Welts (1939), Rosalie Weltson (1939) ja Miina Kangro (1941).

15 alles hiljuti wangi mõistetud kommunisti

Narwa-tagustest waldadest ja põlewkiwitööstuste rajoonis põrandaalust riigiwastast äsitustööd teinud kommunistid: Jwan Gagarin, Nikolai Jeremin, Wiktor Kirshin, Aleksander Kornjew, Feodor Kusnetsow, wennad Boris ja Wassili Pshenitshnikow, Nikolai Petuhhow, Walentin Rasputin, Jwan Shtsherbakow, Nikolai Tumalewitsh, Jaan Uring, Jwan Spitshön, Nikolai Setkow ja Mihail Skwortsow.

Ülejäänud nüüd wabaksaanutest olid:

elunajaks wangi mõistetud kommunistid

— G. Abels, H. Allik, H. Abron, P. Jentson, J. Kamberg, P. Keerdo, A. Kuhlberg, A. Murro, J. Oinas, K. Pauk, A. Pauk, P. Petree, W. Rea, A. Reinson, J. Roots, W. Saat, W. Sassi, O. Sepre, K. Tuisk, A. Weimer, Wold. Telling, Al. Mut ja Kristjan Seawer.

Kõik nad olid suuremalt jaolt wangi mõistetud 149-protsessis 1924. a. kewadel ja osalt juba enne seda — 1922. ja 1923. a.

Waht all wiibiwatest wapsidest, kes mõisteti wangi 8. detsembri mässunõust osawõtmise pärast 1936. aasta mais, wabanesid nüüd wanglatest:

A. Allik, kelle karistus oleks olnud kantud 1951. a., E. Aller (1946), H. Alew (1942), A. Aug (1946), E. Bern (1942), A. Buldas (1951) K. Dobrus (1951), H. Frank (1951), F. Hantsow (1946), A. Emmar (1942), B. Hawam (1946), A. Hellmann (1956), J. Holland (1956), E. Huberg (1946), M. Kalm (1951), A. Keller (1942), J. Kitsel (1951), J. Kiwi (1946), R. Kiwi (1951), E. Koit (1942), A. Kotri (1946), H. Kubu (1951), Ed. Kubbo (1956), P. Laaman (1956), A. Land (1946), G. Leppik (1946), J. Leemann (1951), R. Lepisto (1946), A. Liiwak (1951), O. Lillemägi (1942), W. Läheb (1942), B. Malter (1946), L. Malm (1942), W. Medel (1942), B. Meret (1942), Hj. Mäe (1956), H. Nahkoi (1942), L. Oskar (1942), W. Paawel (1946), A. Paawel (1951), L. Pallon (1956), J. Palm (1942), A. Pani (1951), H. Paris (1948), K. Podrätsik (1946), A. Punno (1939), W. Puskar (1951), K. Reinbaum (1951), K. Rosenbaum (1946), J. Rump (1946), W. Ruus (1942), R. Riiütel (1946), A. Saar (1946), H. Saar (1951), A. Samla (1948), A. Seiman (1956), J. Simson (1945), J. Tamm (1946), M. Tamm (1942), M. Tammann (1946), O. Tabur (1946), A. Tasso (1942), O. Teiste (1942), A. Tomingas (1942), J. Treiberg (1942), R. Tuiman (1948), A. Uurmann (1942), A. Wilt (1948), B. Wäli (1956), J. Wärtina (1946), E. Zeik (1946).

Teised nüüd wabanenud

kommunistid ja muud poliitilised süüdlased

olid P. Bauman (1946), R. Busch (1939), K. Eichorn (1942), L. Eisen (1942), J. Ellam (1938), A. Elsa (1941), A. Ehrman (1945), A. Hansen (1948), J. Jakobson (1944), A. Kewato (1939), A. Kiltmann (1942), M. Kitsing (1938), E. Kitt (1942), O. Kiwisson (1944), L. Klaaser (1941), A. Kraaw (1942), W. Kuusik (1942), Ed. Kull (1942), B. Kumm (1939), J. Kütman (1942), J. Lauristin (1938), K. Leesik (1943), E. Lepik (1947), J. Leesment (1939), M. Lunt (1940), A. Lõhmus (1941), H. Martinson (1940), A. Mets (1939), A. Männik (1942), A. Mäemat (1939), F. Ott (1945), M. Parker (1942), M. Plesenkow (1946), K. Raesaar (1939), R. Reinstein (1940) R. Reiter (1951), A. Resew (1939), W. Roots (1942), A. Sein (1941), A. Säärel (1942), A. Tarum (1942), B. Tinuri (1939), J. Trofs (1939), O. Tuul (1944), W. Tuberik (1951), J. Tsõngankow (1939), J. Waldsak (1939), E. Wei (1939), F. Weidenberg (1939), R. Weltson (1939), W. Wits (1940), A. Wähi (1945).

Leiti tööstusinspektori laip

Kasari jõest leiti laupäewa hommikul majandusministeeriumi tööstusinspektor J. Michelsoni laip. J. Michelsonn uppus Kasari jõkke kalastamisel 15. aprillil. Tema laipa otsiti warem suure rahwahulga poolt, kuid tagajärjetult. Olles wiibinud kolm nädalat wees, kerkis laip weepinnale, kust selle leidsid kohalikud elanikud.

Laip toimetati autol Tallinna, kust saadetakse edasi Wändrasse. Sääl toimuwad ka matused.

Katlaplahvatusel 6 töölist surma

Lääne-Poolas Jnowroclawis sai ühes tehases katlaplahwatuse läbi surma 6 töölist ja paljud haawata. Tööstushoone sai plahwatuse läbi tublisti kannatada.

Streikijad ei välju kaevandusest

Ühes Saksa piiriäärses Ungari kaewanduses streigiwad 400 mäetöölist. Streikijad ei ole nõus enne kaewandusest wälja tulema, kui wõetakse wastu nende nõudmised palgakõrgenduse asjus. Konflikti lahendamiseks on alustatud läbirääkimisi.

Soome ei taotle blokipoliitkat

Soome wälisminister Holsti on annud interwjuu Saksa lehele „Deutshe Allgemeine Zeitungile“, milles ta kirjeldab Läti wälisministri Muntersi külaskäiku Helsingi. Holsti on tähendanud, et selle külaskäiku taust polnud puhtpoliitiline. Soome peab kinni põhimõttest, mitte ajada salajast blokipoliitikat, mis seisab wäljaspool Skandinaawia piire. Ei olewat mingit põhjust uskuda, et Läti wälisministri külaskäik tähendab Soome wälispoliitka orientatsiooni muutmist. Külaskäigul on wahetatud ainult mõtteid wälispoliitiliste küsimuste ning probleemide üle.

Poola ehitab kaks ookeanilaeva

Poolale ehitatakse kaks ookeanilaewa. Üks neist walmis Jnglismaal Newcastle'i laewatehases 1939. aastal. See laew hakkab ühendust pidama Gdynia ja Lõuna-Ameerika wahel. Laewale pannakse nimeks „Sobieski“. Teine ookeaniaurik walmistatakse Poolale Taanis ja walmib 1940. aastal.

Insener Koch lahkub Mõisakülast

Mõisaküla raudteetehaste ja weojaoskonna juhataja abi ins. O. Koch lahkub seniselt kohalt, asudes Tallinna, raudtee-talituse weoameti suure soojustehniku kohale.

O. Koch teenis Mõisakülas augustist 1936. a. Selle aja jooksul on härra Koch wõtnud innukalt osa muusikalisist algatusist-üritusist ja on kohapääl tööstusõpilaste kooli üheks õppejõuks.

Wäärib märkimist, et sellele ametikohale ei ole ükski jäänud püsima kaua. Üheksa aasta kestel on läbi käinud wiis insenert.

Väikeliit on tagasihoidlik

Saksa poliitilised ringkonnad rõhutawad, et Wäikeliidu konwerentsi lõpul awaldatud kommünikee on wormuleeritud wäga tagasihoidlikult ja ettewaatlikult. „Dipl.-Polit. Korrespondenz“, kes peegeldab Saksa wälisministeeriumi arwamist, tähendab, et kommünikees on püütud märkida neid punkte, milledele kokkulepe on rajatud, kuid on mindud waikides mööda küsimustest, mis tekitawad lahkarwamisi liidu liikmesriikide wahel. Leht litsab, et Berliinis ollakse üldisel arwamisel, et katwatsus abistamiskohustuste laiendamiseks Tshehhoslowakkia suhtes on ebaõnnestunud. Arwatakse, et wastuseis on tulnud päämiselt Jugoslaawialt, kelle arwates niisugune kawatsus ületab Wäikeliidu eesmärkide piiri. Lõpuks leht kirjutab, et kui Wäikeliidu riigid ei pea weel wajalikuks oma praeguste sidemete lõdwendamist, siis suured muudatused Euroopas wähendawad ise Wäikeliidu tähtsust. Wõib isegi ütelda, et see riikiderühmitus on suurelt osalt kaotanud oma olemasolu õiguse.

Homme otsustatakse Belgia valitsuse saatus

Brüsselist teatatakse, et ühenduses eelseiswa walitsuskriisiga on Belgia wälisminister. Spaak edasi lükanud oma sõidu Genfi. Nimelt soowib pääminister, et homme ilmuks kogu walitsus saadikutekotta. Katoliiklikud ministrid tahtsid lahkuda walitsusest juba läinud nädalal, pääminister palus aga neid enne lahkumist ära oodata waidlusi homsel parlamendi istungil.

Inglane loeb ajalehest . . .

Eriline ekspertide komisjon kolme aasta kestel uuris põhjalikult igast seisukohast inglise ajakirjandust. Komisjoni koosolekud peeti täielikus saladuses, nii et isegi ajakirjanikud ei saanud midagi kuulda, mis komisjoni istungitel arutati, kuigi istungeid peeti iga nädal wähmalt üks kord.

Nüüd on see asjatundjate komisjon awaldanud esimesed andmed oma töötulemustest. Huwipakkuwamaks osutuwad andmed inglise keskmise lehelugeja maitsest. Kuid mida loeb inglane ajalehest?

Inglise lugeja wärsket ajalehte kätte wõttes loeb kõigepäält suuremaid lennu- ja autoõnnetusi ja teateid muudest õnnetustest. Teisele kohale kuuluwad teated, mis käiwad kuningliku perekonna kohta. Kolmandal kohal on teated keerulistest abielulahutuse protsessidest.

Wälispoliitika huwitab inglise lehelugejat alles neljandas järjekorras. See asjaolu wäärib sedaenam märkimist, et siiani arwati, nagu tunneks wälispoliitiliste küsimuste wastu huwi ainult kõrgem seisus, kuna alamaid rahwakihte waldab sageli sõjakartus. Kuid alles hiljuti ütles üks inglise poliitikategelasi, et Tshehhoslowakkia geograafilist seisukorda tunneb waewalt üks protsent kogu inglise rahwast.

Sport esineb lugeja seisukohalt alles 11. kohal, ning spordile järgnewad kino, teater ja muusika.

Sama komisjoni aruande põhjal loewad mehed läbi pea poole ajalehetekstist, naised ühekolmandiku ja nooreb — lehe otsast kuni lõpuni.

Väärtuslikke arhivaale Rootsist Eestisse

Rootsi riigarhiiwilt saabusid Tartusse riigi keskarhiiwile fotostaatimise jaoks 1638. a. retatud köites on ajalooliselt wäga suure wäärtusega materjale ja nende laenuk. saamine oli riigiarhiiwil wõimalik waid Rootsi walitsuse ja kuninga loal. Materjalid on keskarhiiwile wajalikud selle tõttu, et tahetakse wälja anda raamat Eesti statistilik-ajalooliste olundi kohta 17. sajandi esimesel poolel. Ühenduses selle raamatu wäljaandmisega on riigi keskarhiiw tellinud Rootsist riigiarhiiwilt ka 1601 aasta Eesti ala rewisjoni fotostaatilise koopia.

Põllutööliste seaduse eelnõu esitati Riigivolikogule

Wabariigi walitsuse poolt esitati Riigiwolikogule põllutööliste seaduse eelnõu. Lähemal ajal annab Riigiwolikogu juhatus eelnõu arutamisele käigu. Arwatawasti antakse seaduseelnõu arutamiseks maa-, töö- ja rahwa häälolu komisjonile.

Kotkale kuldkell

Spordiselts Kalewi juhatus otsustas kinkida oma seltsi liikmele europamester Kotkale kuldkella, tema saawutuse puhul Euroopa esiwõistlustel. Kell antakse Kotkale üle seltsi pääkoosolekul 23. aprillil.

Õige kell tõi 500 krooni

Lüganuse jaoskonnakohtunik mõistis Püssi alewiku elanikult Abel Teetlausilt wälja 500 krooni Lüganuse majandusühingu ärijuhi Arnold Sinimäe kasuks. Mõlemad mehed purjuspäi olid wedanud kihla, kumba taskukell näitab õigemat aega. Kihlweo suurus oli 500 krooni. Postkontorist küsiti õige aeg järele ning wõitjaks osutus Sinimäe. Teetlaus ei tahtnud kaotatud kihlwedu tasuda, põhjendades, et ta olewat teinud waid nalja. Kuid kohus oli teistsugusel arwamisel: kihlwedu oli sõlmitud tunnistajate juuresolekul ja seega seaduslik.

Tähelepanuks seemnete ostjaile ja müüjaile

Praegu on juba alanud hoogne seemnewilja heinaseemnete ja aiawiljaseemnete ost, iga põllumees ja aednik soowib saada hääd seemet, mis hästi idaneks ja oleks sordiehtne. Sageli on kuulda kaebust põllumeestelt, et ostetud heinaseeme pole korralikult kaswanud, asjata on kulutatud raha seemnele ja lisaks rahalisele kahjule on jäänud külitud pinnalt saamata saak. Alati on sääraste halbade seemnete müüjaiks olnud teise ja kolmanda järgu ärid ja n. n. „talurahwa“ kauplused, kus kauba häädusele ja päritolule erilist rõhku ei panda. Seemneostjal tuleb nõuda seemnete müüjalt meil kehtiwa seemnemüügi korralduse seaduse ja määruse täpset täitmist, siis kaob würtsipoodidest igasugune seemnemüük. Müügil peab olema märgitud pakisele wõikotikesele, milles seemned ostjale üle antakse selgesti kirja- wõi trükitähtedega a) seemnemüügi äri wõi isiku nime, b) seemnete liigi ja sordi nimetuse; lina, põldheinte ja muudel heinaseemnetel ka päritolu, c) seemnete puhtuse ja idanewuse protsendid ja aega, millal idanewus määratud. Müüa ja hoida tuleb külwiseemnetest eraldi ruumides kõiki muid seemneid, mis hoitakse wõi müüakse mitte külwi, waid toitluse ehk sööda otstarbeks wõi tehniliseks ümbertöötamiseks. Kui pole wõimalik eraldada wiimaseid, siis tuleb asetada kottidele ja kastidele nähtawad nimed. Igasugustest wäärnähetest seemnemüügi alal tuleks wiibimatult informeerida maatulundusekonsulenti, kuna wiimane on kohapääl seemnekontrollijaama wolinik ja kontrollimise õigustega. E. J.

Sõda Hispaanias: Momentvõte ühest francolaste rünnakust valitsusvastaste kindlusele.

Mida inimene kõik ei leiuta

Taskurätiku suurune supelkabiin, vihmausside automaat, norskamise sumbutaja ja lukk purjus pää tarvis

Long-Eilandis on awatud pisileiutiste näitus, mis annab teatawa läbilõike ameeriklaste eksponaatidest. Sääl on esitatud näiteks niisugune seadeldis, et suwitaja wõib plaashil end lahti riietada tähelepanu äratamata, ilma et ta kasutaks supelhoone kabiini. See telk kokkupandult ei wõta rohkem ruumi kui taskurätik. Üheks tähelepanuwäärilwamaks leiutiseks on aparaat, mis wajalik õngitsejatele. Aparaat kujutab endast automaati, millest teatawa metallraha sisselaskmisel tuleb karbiga wälja paar rammusat wihmaussi. Weel on wälja pandud aparaat, mis peab hoidma inimest magamisel norskamise eest. Seda aparaati soowitatakse kasutada närwidega daamidel, kui mees kipub norskama. Edasi on leiutiste hulgas weel lukk, mis on mõeldud joodikute tarwis. Eriline seadeldis wõimaldab wõtit pista lukuauku ka siis kerge waewaga, kui inimestel on pää wäga raske ja käsi sõna ei kuula.

Üheks huwitawaks leiutiseks on ka abindu, millist wõiwad eelistada erakordselt laisad ja mugawust harrastawad inimesed. See on selline riistapuu, millega saab õhuakent sulgeda, ilma et oleks wajalik woodist üles tõusta.

Linakasvatajatele

Lina on üks kultuuridest, mille kohta on kuulda wiimasel ajal kurtmist, et linakiu omaduste, samuti ka saagi suurusega ei ole kõik korras. Tegelikult ongi põhjust nurisemiseks. Jälgides statistilisi andmeid, näeme, 1909.—1913. a. keskmist kiusaaki hinnati 860 kg, kuna 1928.—1937. a. on see langenud juba 810 kg. Samuti on külwipind suuresti wähenenud —1900—1909 oli keskmiselt 47.000 ha, 1932. a. kõigest 14.659 ha. Se,e tagajärjel on kahanenud aga wäljawedu. 1924.—26. a. moodustas see 12,7 protf. wäljaweost, 1933. a. ainult 2,9 protf. (2600 t.).

Linakaswu pidurdajaks on olnud muutlikud ilmastikuolud, ent leidub põhjusi ka mujalt. Teatawasti nõuab lina kaswamiseks keskmisi, sügawaid, niiskeid, peensõmerlisi, kuid läbilaskwa põhjaga muldi, mis ei ole happud ja on hääs wanas jõus. Kordumine samal kohal on ainult 7—10 a. tagant lubataw. Külwikord on tal põldheina, rukki, juurwilja ja kartuli järel. Maad tuleb harida hoolikalt, et see oleks umbrohupuhas, waewalt kohendatud, kuid enne külwi tihenenud. Lina juurte toitainete omastamiswõime on nõrk ja ta kaswuaeg lühike; seepärast peab mullas olema küllalt kättesaadawaid toitaineid. Laudasõnnik linale ei sobi, on aga kasulik eelwiljale antuna. Lämmastikwäetise ülirohkus (ristiku järel) põhjustab lamandumist ja liiga jämedat wart.

Lina on kaalinõudlikum taim, ainult kaalirikkal wõi rikkalikult kaaliga wäetatud maal annab lina rohkesti kiusaaki ja kõrgewäärtuslist kiudu, sest kaaliwäetis mõjub hästi kiusse. Ka wanasti wõeti üleshaaritud põllud ikka alguses lina alla ja eriti hästi kaswas niisugusel maal, kus oli tehtud kütist wõi alet, s. o. wärskel tuhamaal, mis olid rikkad kaalit poolest. See ongi ühtlasi suuremaks nõudeks lina kaswatamisel, samuti, et maa oleks umbrohupuhas.

Wäetuse normid linale on hektaaril: superfosfaati 2½—3 kotti, kaalisoola 40 protf. 1½ kotti, wäawelhapu ammooniumi 75 kg.

Peab teadma, et taime pikkus oleneb sordist ja tõuseb parema wäetuse, niiskuse ja hõredama külwi puhul. A. R.

Taevere kiri

Peagu kõikjal alustatud esimeste töödega põldudel. — Saeveskeis kiire töö hommikust õhtuni

Põllutööd Taeweres arenewad kõrgematel maadel juba hoogsalt. Äestatakse ja wedrutatakse walmistades maad ette külwiks. Kündjaid on näha harwa, sest möödunud sügisel suudeti pea kõikjal maad ümber künda. Wahest wesisematel maadel jäeti mõni põllulapp kündmata. Kuid sääl ei ole maa tahenenud praegugi weel sedawõrd, et wõib minna hobusega põllule.

Külitakse hoogsalt orasepõldudel ristikuseemet ja samuti ka kunstwäetist. Kunstwäetist külitakse tänawu eriti rohkesti. Seda osalt ka selle tõttu, et orased on tänawu üldiselt nõrgawõitu.

Saeweskites on juba ammust ajast kiire töödehooaeg. Juba hommikul wara kuuldub kreissaagide wingumist wõi saekaatri tumedat suhinat. Palgiwirnad kaowad ja kerkiwad korralikult laotud lauawirnad, sindliriidad, aia- wõi wiljaredelipuude wirnad. Laastusaagimine jäetakse kõige wiimaseks tööks. Jahuweskites sellewastu on töökoormatis üsna tublisti wähenenud, wõrreldes talwise wõi sügisese tööhulgaga. Paljud peremehed wiiwad oma seemnewiljakoormad weskisse sorteerimiseks ning puhastamiseks.

Tolmustel ning siledaks höölwetdatud maanteedel weerewad weoautod Pärnu poole ja säält tagasi. Teeäärsetes taludes müütakse wärskeid räimi. Ja räimi ostetakse üsna rohkesti, üteldakse ju, et räim ja hapupiim olewatki see õige talu-inimese suwetoit.

Wälistööde-hooaja tõttu on soiku jäänud seltskondlik tegewus. Kellelgi pole enam aega jännata pidudekorraldamisega wõi mingisuguse muu üritusega. Ja ehkki noorurite hinge istutab kewadine ärkaw loodus igatsust lõbusate olemiste ja pidude järele, kuid siiski tuleb neil kibelda ja oodata. Lõppenud on ka pääkoosolekute periood, kuna pea kõik organisatsioonid on oma pääkoosolekud juba pidanud.

Peremehed on peretellimisega lõpul, nii et wõidakse täie julgusega ning optimismiga minna wastu kewadele ning põllutöödele, mis muutuwad iga päewaga kiiremaks ja kibedamaks.

Sudeedi-sakslaste meeleavaldajad aeti laiali

Vahejuhtum Sudeedi-sakslaste juhi Henleini sünnipäeval. — Prahas jälitakse saksa üliõpilasi

SAKSA PÕLLUMEHED EI LIITU SUDEEDI-SAKSLASTE ERAKONNAGA

Oma juhi Konrad Henleini sünnipäewal korraldasid Sudeedi-sakslased suurejoonelise meeleawalduse. Meeleawaldajad marssisid mööda Henleini eest. Osa wõttis meeleawaldusest wähemalt 21.000 sakslast.

Pääle meeleawaldust läksid Sudeedi-sakslaste erakonna juhtiwad tegelased linna wõimlemissaali, kuhu oli kogunenud suur hulk rahwahulk. Sääl segas wahele tshehhi politsei. Politseinikud ajasid meeleawaldajad laiali. Selle pääle esitas protesti Tshehhoslowakkia siseministrile Sudeedi-sakslaste erakonda kuuluw rahwasaadik Kundt.

Teine wahejuhtum tshehhide ja sakslaste wahel juhtus Prahas. Sääl jälitasid tshehhid üht saksa üliõpilast. Üliõpilane põgenes rahwa eest ühte saksa üliõpilaste korporatsiooni ruumidesse. Kui üliõpilased tahtsid takistada rahwast korporatsioone ruumesse tungimast läks asi löömingulks. Rahwahulga poolt löödi saksa üliõpilane pikali ja otsiti läbi konwendi ruumid. Sündmusekohale kogunenud suur rahwahulk awaldas haawawaid wäljendusi sakslaste kohta. Weidi hiljem aeti rahwahulk politsei poolt laiali.

Nagu selgub ei poolda kõik Tshehhoslowakkias elawad sakslased kaugeltki mitte Sudeedi-sakslaste erakonna tegewust, kes on loonud Tshehhoslowakkias pinewa õhkkonna. Nii Tshehhoslowakkia saksa põllumeeste erakonna tegelased teatasid, et nende erakond ei ühine Sudeedi-sakslaste erakonnaga. Põllumeeste erakonna häälekandja hakkab uuesti ilmuma. Põllumeeste erakond on üsna arwukas ja erakonna juhatusse kuulub rida juhtiwaid tegelasi eesotsas endise minister Spingiga.

Helsingi vabastamise 20. aastapäeva pidustused

Helsingi wabastamise 20. aastapäewa pühitsetakse Helsingis 16. mail suurejooneliselt. Sel puhul korraldatakse suur sõjawägede paraad ja pidustused uuel staadionil, mis mahutab 20.000 inimest. Pidustustel esinewad kõnedega marssal Mannerheim ja haridusminister Hannula. Pidustusist wõtab osa ka Rootsi, Taani ja Norra sõjawäelasi. Ka Eestist sõidab pidustustele esindajaid.

Itaallaste kaotused Hispaaias

Roomast teatatakse ametlikult, et ajawahemikul 9. märtsist kuni 30. aprillini on Hispaanias Ebro rindel surma saanud 631 itaallast, haawata 2398, jäljetult kadunud 11 ja wangi langenud 3 itaallast.

Viini kuulus eriarst kolis Krakovi

Kuulus Wiini sisehaiguste arst professor Wenckebach ühes oma kahe assistendiga on kolinud Krakowi, kuhu nad kawatsewat kestwalt elama jääda. Üks professor Wenckebachi assistentidest on poolakas, teine jaapanlane.

Malemäng elavate malenditega

Rakwere maleklubi korraldab malemängu populaiseerimiseks eelolewal suwel malemängu elawate malenditega. Kõik mängust osawõtjad isikud on wastawalt kostümeeritud. Malematshi asukoht on weel selgumata.

Inglise ja Prantsuse sammud Tshehhoslovakkias

Inglise ja Prantsuse saadikud esinesid Tshehhoslowakkia walitsuse juures demarshiga soowitades, et Sudeedi-sakslaste nõudmistele tuldaks wastu niipalju, ku seda wähegi wõimaldab riiklik julgeolek.

Briti suursaadik Berliinis informeeris Saksa walitsust Briti demarshist Prahas, awaldades ühtlasi Briti soowi Sudeedi-sakslaste küsimuse rahulikuks lahendamiseks.

Endine Rumeenia pääminister suri

Bukarestist teatatakse, et Rumeenia endine pääminister Octavin Goga suri laupäewal kell 14 oma lossis Cinceas.

Goga oli 57-aastane. Ta põlwenes ühest wanast preestri perekonnast ja sai juba warakult tuttawaks rahwusliku luuletajana. Pärast Maailmasõda oli Goga haridusministriks ja siseministriks. 1937. aastal Goga sai pääministriks; kui ta hakkas teostama juudiwastast programmi, kukutati ta walitsus.

Rumeenia pääminister tuleb Varssavi

Rumeenia endine wälisminister Micescu saabub Warssawi, kus esineb ettekandega Rumeenia uue põhiseaduse üle. 30. mail oodatakse Warssawi ka Rumeenia pääministrit patriarh Mironi, kes Poolasse jääb 4 päewaks, külastades ka Krakowit.

75 miljonit krooni
maksis Itaaliale Adolf Hitleri vastuvõtt

Õhulahingu demonstratsioon jäi laupäeval ära halva ilma tõttu. — Pariis ei taotle Rooma—Berliini telje nõrgenemist

Kas teoksil Itaalia-Saksa sõjaline liit?

Pärast suurt merelahingu demonstratsiooni Napoli lahes ja laiaulatuslikku paraadi Roomas tahtis Mussolini Hitlerile weel demonstreerida, kuidas moodsat lennusadamat wõidakse häwitada pommitamisega lennukeilt. See demonstratsioon pidi toimuma 35 milli Roomast põhjapool asuwas Furbara uue lennukeskuse lähedal. See demonstratsioon pidi kujunema nii loomulikuks, kui wähegi wõimalik. Pommitamisest pidid oma wõtma 400 lennukit ja alla oleks pillutud mitusada tonni pomme. Pomme oleks pillutud betoonehitustele, mis selleks otstarbeks eriti ehitatud.

Selgus aga, et see demonstratsioon ettenähtud päewal, s. o. laupäewal, toimuda ei saa. Just sel momendil, mil ette oli nähtud demonstratsiooni algus, puhkes äärmiselt tugew wihmasadu, mis kestis mitu tundi wahetpidamata. Hitler pärast wihma lakkamist sõitis tagasi Rooma ja tutwunes linna waatamiswäärsustega. Demonstratsioon peetakse siis, kui ilmad paranewad.

Londoni lehed kirjutawad, et need kulud, mis Itaalia pidi tegema Hitleri wastuwõtuks, tõusewad meie rahasse ümberarwatult umbes 75 miljonile kroonile. Tuhanded puusepad, maalrid ja aednikud olid rakendatud töösse linnadesse, kust Hitleri erirong läbi sõitis, et anda wõimalikult meeldiwat ja koralikku ilmet. Kõikjal seati üles toredaid dekoratsioone. Ülaltoodud summa juure on arwatud ka need kulud, mida nõudis sõjawägede transport kõigist riigi osadest Rooma ja Napoli, samuti ka raudtee palistamine walwepostidega Brennerist Napolini. Walwepost oli asetatud iga 45 meetri järele. Samuti on 75 miljoni krooni hulka arwatud laewastiku kulud manööwritel ning need ümberehitused kolmes linnas, mis nõudsid paljude ehituste mahakiskumist. Mitte wähe kulu ei nõudnud ka tulewärk. Külaskäigu kawa koostas komisjon, kuhu kuulus 7 isikut. Et suurtest kuludest osakestki tagasi saada, selleks olewat nõutud isegi tänawail seiswailt eraisikuilt pileteid. Isikud, kes ei kuulu fashistlikku parteisse, olewat hoitud eemal demonstratsioonidest ja wastuwõttudest.

Edasi Inglise ajakirjandus arutab arwatawaid otsuseid, mis wõidakse teha salajastel läbirääkimistel Hitleri ja Mussolini wahel. Need otsused wõiwat olla enamwähem kindlad kolmes punktis:

1) Mõlema diktatuuri wahel sõlmitakse sõjawäeline liit, 2) Mussolini ei ole põhimõtteliselt wastu Hitleri teooriatele Tshehhoslowakkia suhtes. Sellele wastutasuks Hitler kohustawat mitte tegema konkurentsi Itaalia poliitikale Balkanil, 3) waatamata häätahtlikkusele Saksamaa suhtes, Mussolini ei ole suutnud Hitleri eest warjata seda, et ta ei teosta mingit aktsiooni, mis kahjustaks Inglise-Itaalia sõprust. Sellest kõigest järeldatakse, et juhul, kui Inglismaa tõmmatakse kaasa konflikti ühenduses Tshehhoslowakkiaga, siis Saksamaa wõib loota kõige rohkem seda, et Itaalia jääb neutraalseks.

Edasi arwatakse, et Hitler ja Mussolini on arutanud weel Saksamaa asumaade nõudmist, majanduslikke küsimusi, mis on esile kerkinud Anschlussi tagajärjel, ja Hispaania küsimust, kusjuures mõlemad olewat jõudnud kokkuleppele selles, et kommunismiwastast sõjakäiku Hispaanias tuleb jatkata palju kaudsemate meetoditega. „Times'i" korrespondent Roomas kirjutab muu seas, et Berliin-Rooma telge, mis on kommunismiwastase wõitluse instrumendiks Euroopas, tuleb weelgi kõwendada. Edasi arwatakse teadwat, et Mussolini kawatseb awaldada surwet Praha walitsusele, et wiimane annaks autonooma Sudeedi-sakslastele. Ühtlasi Mussolini kawatsewat tarwitusele wõtta abinõusid, et Nõukogude Liitu wälja lülitada Kesk-Euroopast, kirjutab leht.

Kommenteerides Mussolini läbirääkimisi Hitleriga, Pariisi leht „Excelsior" kirjutab muuseas: Pariis ja London ei püüa mingil wiisil Berliin-Rooma telje nõrgenemist. Prantsuse-Inglise diplomaatia tahab ainult, et Itaalia-Saksa sõprus aitaks kaasa Euroopa rahunemisele. Selle koostöö worm tuleb weel kindaks määrata. Ent lehe arwates ei wõi juttu olla tagasipöördumisest neljariigi paktile. Uusi formeleid wõiks wahest leida Inglise-Saksa läbirääkimisil, milledele järgneksid ka Prantsuse-Saksa läbirääkimised.

Proua Tabouis kirjutab „Oeuvre'is", et Saksa delegatsioon Roomas näib olewat täiesti rahul säälsete läbirääkimistega. Teiselt poolt Mussolini laseb kinnitada inglastele, et Itaalia ei ühine mingil tingimusel Saksamaaga, kui wiimane peaks tarwitama wägiwalda Tshehhoslowakkia suhtes. Kõigepäält on Mussolini temale lähedalseiswatele ringkondadele seletanud, et ta ei taha mingil wiisil sattuda wastollu oma uute sõpradega, nimelt inglaste ja prantslastega.

Hiina ja kommunistid

Pekingi ingliskeelne leht „Peking-Tientsin Times" awaldab ühe Ameerika ajakirjaniku teate, milles lehemees kinnitab, et reisil läbi Hopei prowintsi on ta teinud kindlaks, et Peking-Hankou ja Tientsin-Pukou raudteede piirkonnas on loodud 17-nes ringkonnas poolkommunistlik reshiim.

Iga kodanik osaku ujuda

Ujumine on spordiala, mida peetakse ideaalsemaks kehalises kasvatuses, kuna siin tegevusse rakendub kogu organism, millega kõige suuremad võimalsed proportsionaalseks kehaliseks arendamiseks ja kus ollakse otseses kokkupuutes kolme tähtsama tervise eeltingimusega — õhu, päikese ja veega. Ei tule imestada, et järjest rohkem hakatakse kasutama suplemise ja külma vee tervendavat mõju raviabinõuna mitmesuguste haiguste puhul.

Suure tähtsuse omab ujumisoskus uppumisohu vältimiseks ja vetelpäästmiseks. Selle kohta võttis sõna meie lugupeetav härra president (siis riigihoidja) möödunud Võidupühal rahvale peetud kõnes.

„Meie ei ole arvult suur rahvas, seda enam peaksime oma ridu kokku hoidma ja oma inimelude eest hoolitsema. Kõik, kes nii mõtlevad, ei saa õnnetusjuhtumite puhul muud teha kui kurvastada. Tahan loota, et seltskondlikud organisatsioonid ja seltskonnajuhid manitsevad tõsiselt kodanikke ja annavad juhatusi, kuidas kodanikud endid peavad hädaohtude eest hoidma, et meil jälle ja jälle ei tarvitseks ajalehist lugeda raskeist õnnetusist, eriti nüüd suvise hooaja tulekul. Ütlen seda lootuses, et n e i d s õ n u t õ s i s e l t t ä h e l e p a n n a k s e. Näib, et meil ühe suvise pühapäeva jooksul võib õnnetuste ohvriks langeda, eriti u p u p u m i s s u r m a s a a d a, niisama palju inimesi, kui hukkus korraga Männiku plahvatusõnnetusel. Ükshaaval juhtunud õnnetusi lugedes me ei pane seda suurt koguarvu tähelegi."

Need sõnad peavad leidma ja on ka juba leidnud möödunud aastal tublit tähelepanu. On ju teada, et keskmiselt upub iga aasta meil umbes 100 inimest ujumise mitteoskamise tõttu ja palavamatel suvedel on see arv tõusnud isegi kahe ja rohkema kordseks. Milline suur kahju meie riigile, sellise suure hulga teovõimsate isikute kadumisest, on pikematagi selge.

Kuna meie riik on tihedalt lõigatud jõgedega ja ojadega, kaetud tiheda järvedevõrguga ja ümbritsetud sadade kilomeetrite pikkuselt merest, siis oleneb meist endist, kas oskame kõike seda kasutada, luues ujumiskohti, korraldades kursusi ujumises, vetelpäästmises jne., ühesõnaga tehes kõik, et iga kodanik õpiks ujuma.

Selle sihi saavutamiseks, ja see tuleb saavutada, enne kui võib loota uppumisjuhtumite vähenemist, tuleb alustada ujumisoskuse õpetamisega algkoolist, millest käib läbi kogu meie rahvas. Ja selle läbiviimine peaks sündima kõige seltskondlike organisatsioonide ja omavalitsusasutuste kaasabil.

Möödunud kevadel alustas Viljandi linnakoolivalitsus sarnase ujumiskursuse õpetamisega algkooles, millel olid väga tähelepanuäratavad tulemused ja milline leidis elavat pooldamist laiades ringkondades ja tähelepanu üle kogu riigi.

Tänuväärselt on Haridusministeerium selle küsimuse lahendamisele, esijoones korraldades 1937. a. detsembrikuus ankeedi ülevaate saamiseks ujumisolukorrast algkoolis. Võib arvata, et lähemate aastate jooksul ujumine võetakse sunduslikku ainena meie koolide õppekavva, või valitakse mõni teine tee ujumisoskuse levitamiseks noorsoos (noorte-organisatsioonide, koolide, suvilaagrite jne. kaudu).

Pole huvituseta vaadelda olukorda sellel alal Viljandimaa ja Viljandi linna algkooles.

Viljandimaal on koole, kus 6 klassi, kokku 51 ja 32-mel neist on lähikonnas ujumisõpetamiseks sobiv veekogu. Ja siiski on neis õppivast 790 õpilasest sooritanud vastaval kehaarenemislehel ettenähtud ujumisnormid (mis väga minimaalsed) ainult 45 õpilast. Viljandi linnas, kus kõik võimalused ujumise õpetamiseks, on vastavate klasside 106 õpilasest sooritanud ainult 21 ettenähtud normi.

Õppejõude, kes omandanud ujumisõpetamiseks vajalikke teadmisi vastavatel kursustel, leidub Viljandimaal ainult kaheksamas ja Viljandi linnas kahes koolis. Iseõppinud õppejõud ei saa arvesse tulla, kuna ujumistehnika on viimastel aastatel täielikult muutunud ja ka metoodikas leiutatud palju uuendusi, mis kergendavad tunduvalt ujumiseõpetamist. Kõiki neid uuendusi pole võimalik iseõppimise teel omandada, pääleqi meil puuduvad praegu veel täielikult vastavad käsiraamatud.

Väljaspool koole puuduvad meil täielikult ujumisõpetajad. Terve Villjandimaa ja Viljandi linna kohta leidub ainult 4—5 isikut, kes on võimelised ujumise õpetamiseks. Minu arvates vastavate õpetajate puudus on olnud pääpõhjuseks, miks senini pole noorte organisatsioones küllaldaselt rõhku pandud ujumiseõpetamisele, milleks neil laagris väga suuri võimalusi.

Kokkuvõttes võime öelda, et suur tööväli ootab kõiki sellel alal. Seepärast Viljandimaa spordiliidu juhatus on tunnistanud nimetatud küsimuse lahendamise kiireloomuliseks ja on asunud vastavate kavade koostamisele ja teostamisele. Ja ta ei seisaks oma ülesande kõrgusel, kui ta seda ei teeks.

Esijoones on otsustatud tööd alustada kahes suunas: 1) soetada ujumisõpetajate kaader, ja 2) tuleb luua ja ehitada ujumiskohti — basseine.

Nag eelpool nägime, puuduvad meil pea täielikult õpetajad, seepärast korraldatakse juuni lõpul ja juuli alul Viljandis laiaulatuslikud ujumisõpetajate kursused, kursused, millise kaaskorraldajaks on palutud ka kohalikud koolivalitsused, ja millest peaksid osavõtma esijoones kooliõpetajad, noorteorganisatsioonide rühmituste juhid ja muidugi ka spordiorganisatsioonide vastava ala õpetajad. Selle kursuse lõpetajaist peaks moodustuma juba laialdane ujumisõpetajate võrk üle terve maakonna.

Meie rohkete veekogude juures on meil liig vähe korralikke suplemis- ja ujumiskohti, kus algaja, samuti ka ujuja leiaks hädaohutuid ujumisvõimalusi. Mõned ujumiskohad oma salajaste aukudega, suurte kividega ja veekeeristega on otse „hundiaukudeks" suplejaile. Teistes kohtades puuduvad edasijõudnud ujujaile algelisemadki võimalused enese täiendamiseks ujumisspordis. Puuduvad ujumissillad, hüppelaud, rääkimata väljamõõdetud 25 või 50 m pikkusest ujumisrajast pöördelaudadega, kus võiks sooritada ujumismärgi katseid ja ka võistlusujumist. Viljandi linnas on olukord väga hää, aga maakonnas leidus möödunud suvel ainult kahes kohas selleks korraldatud basseine.

Organisatsioonid omavalitsuste nõul ja toetusel peaksid ühisel jõul kas või talgute abil looma uusi ajakohaseid ujumiskohti ja basseine. Päälegi, kus materjali kulu lihtsama basseini ehitamiseks on väga väike. Ujumiskoha loomine võib teostuda järk-järgult. Esimesel suvel tuleks leida sobiv koht, puhastada põhi, asetada kohale sillid. Hiljem asuda kalda korrastamisele, istutades puid ja põõsaid, püstitada hüppetorn, edasi järgneksid riietusruumid jne. Näitena võib tuua Põltsamaad, kus möödunud aastal tehti talgute abil väga suur töö ujumiskoha loomiseks ja korrastamiseks.

Tahame loota, et esijoones Viljandimaa linnad ja teised suuremad keskused asuvad ujumiskohtade loomisele. Ei tuleks jääda ootama, kuni kunagi tulevad vastavad määrused ja korraldused, vaid asume ise kohe tööle, seda rutem ja tulemusrikkamalt saavutame oma eesmärgi, s. o. iga kodanik oskab ujuda.

V. Kalam.

nägu kuua weepeeglis. Waikisime mõlemad, kuid tundsin, et mu süda hakkas kiiremini lööma.

Wiimaks kummardusin ka mina ettepoole ja waatasin wette. Nägin weepeeglist enda kõrwal istuwat neidu, kaunist ja täiuslikku, nagu marmorist.

— Tehani! hüüdsin äkki ja wõtsin tema wäikese, kitsa käe oma kätesse.

Ta ei wastanud midagi, tõstis waid pää ja waatas julgelt mulle otsa. Ja hetk hiljemini — ilma, et kumbki meist oleks kõnelenud sõnagi — oli ta juba minu kätel.

Raske, magus aroom, mis tuli ta juukstest, lõi mulle wastu. Tüdruk oli esimene, kes jälle kõneles:

— Byam? Ega sul ei ole ju naist?

— Ei ole, wastasin mina.

— Minul jälle ei ole meest, wastas tüdruk lihtsalt.

Sel hetkel kostis meie lähedalt ühe naise hääl:

— Tehani! Tehani! Oooo!

Tehani hüppas püsti ja hüüdis häälе suunas, et hüüdja oodaku. Siis seletas ta:

— See on minu teenija. Ta ootab minu eemal, kuni olen supelnud.

— Sa tuled Tetiaroalt? küsisin mina ja nagu iseenesest libises mu käsi ümber tüdruku piha.

— Ei, olin onuga Raiateas. Kaks päewa ja ööd olime merel.

— Kes on sinu onu?

Tüdruk waatas mulle üllatunult otsa: — Kas sa siis

— Ei tea.

— Minu onu on ju Wehiatua, kõrgeim päälik Taiarapus.

— Olen sageli kuulnud seda nime.

— Kas sina oma kodumaal oled ka mõni päälik?

— Wõib olla... aga mitte nii wägew, kui sinu onu siin.

— Ma teadsin seda! Kohe esimesel hetkel ma teadsin seda!

Ja jälle meie waikisime. Siis wõtsin ta pää oma käte wahele ning suudlesin Tehanit otse huulile, päris oma kodumaa kombel. Siis jalutasime sõnalausumatult tagasi rannale, käsi-käes. Kui Tehani teenija meid nii tulemas nägi, pidi ta kukkuma pikali. Siis aga jälgis meid waikselt imestanud pilguga.

— — — — — — — — — — — — — — —

Wahiatua oli maale tulnud ja einetus parajasti, kui jõudsime laagrikohale. Ta oli wanem mees, täis aristokraatsust. Kogu ta saatjaskond oli kogunenud söömalaua äärde ning üksteise wõidu pakkusid mehed talle kala ja banaane. Pääliku nahal olew tätoweering oli kunstimaitselisem, mida ma kunagi näinud. Tänasin õnne, et olin wõtnud kaasa oma õlalinikku, sest Tahiti kombe kohaselt tohib kõrgele päälikule läheneda waid kaetud õlgadega

mendil pole ja mis, wõib isegi olla, ei tulegi. Kas pole tänapäew küllalt kaunis ning tarwitseb siis meil alati mõelda homsele! Wõib olla, möödub kümme, kakskümmend aastat enne, kui tuleb jälle laew. Pea meeles seda, mida mina, wana Tahiti päälik, sulle õpetan: eile — see on mööda; täna — see kuulub meile: homme — kes teab, kas homset päewa üldse tulebki!

Wastu tahtmist pidin ma naeratama oma sõbra õpetussõnade üle. Pidin tunnistama, et selles lauses oli palju elutõde. Tahiti inimestel oli mure homse pärast tundmatu. Nende keel isegi ei tunnud sääraseid sõnu, millega wäljendada mõistet „mis saab homme", „mis me homme teeme" jne.

Kindlasti oli Hitihitil õigus. Mul tuli igal juhul kauemat aega elada indode hulgas. Pidin endale siin leidma pidewama peatuspaiga Tahitil. Ma ei wõinud ju ometi aastaid tarwitada Hitihiti külalislahkust.

— Kas sina, taio, et tahaks olla Wehiatua juures minu eestkõneleja? pärisin.

Päälik patsutas mulle õlale:

— Kõigest südamest! See on õige! Mis korralik mees sa oledki — juba nii kaua elad ilma naiseta!

Siis aga pöördus teisele küljele ja sõnas mulle:

— Kõigepäält aga lase mind korralikult magada!

Tehani ärkas waremini kui teised; kutsusin ta kõrwale ja seletasin:

Ühel ööl, tükk aega pärast „Bounty" lahkumist ei saanud ma und. Läksin mererannale jalutama. Kõndisin piki rada, mis wiis Weenuse neeme suunas. Oli umbes tund aega enne päikese tõusu; tähed sädelesid taewas ja puhus kerge põhjatuul. Öhk oli soe ja pehme. Weenuse neeme lähedal oli wäike sadam, kus kanuud seisid reas kaldaletõmmatult. Wesi siin oli alati selge ning soe.

Neem oli üldse minu lemmikkohaks ja sageli imetlesin siit awanewat kaunist waadet. Laskusin nüüdki liiwale ja hoidsin pilgu idasse, et jälgida toredat wärwidemängu hommikutaewas, mis käis ikka päikesetõusu eel. Sel hetkel äratas mu tähelepanu kerge kohin seljataga ja pöördudes nägin suurt purjekanuud, mis parajasti libises sadamasse. Kuulsin mastis olewa mehe komandohüüet ja juba hüppasidki mehed maale ja sidusid kanuu waia külge. Kanuu suurusest järeldasin, et reisijad olid tulnud mõnelt teiselt saarelt lihtsalt wäljasõidule Weenuse neemele. Kaldal tehti kohe tuld ning asuti hommikueine walmistamisele. Nägin weel, kuidas jõudjad aitasid maale kaks daami, kes jalutasid kohe läänepoolses suunas eemale.

Oli juba täispäew, kui tõusin ja läksin juure jõe äärde, mis suubus merre läänepool neemet. Jõe nimi oli Waipoopoo ning suudmes oli wesi wäga sügaw ja haruldaselt selge, nii, et wareminigi olin siin käinud suplemas.

Ka nüüd juhtisin oma sammud sinna, et wõtta hommikukümblust. Hüppasin wette ja tundsin mõnu

Mustla linnapidustused

Peeti linnavolikogu pidulik koosolek. — Organisatsioonide rongikäik seltsimaja juurde. — Pidulik aktus rohkel osawõtul. — Koosviibimine peolauas kutsutud külalistele

UUS LINN VAATAB LO[OTUSRIKKALT] TULEVIKKU

Mustla pühitses pühapäewal pidulikult oma linnakssaamist. Sel puhul oli linn lipuehtes. Rahwast kogunes juba hommikul Mustlale mäekſa enam kui tawalistel pühapäewadel ja kõikjal wõis märgata pidulikku elewust.

Pidustused algasid kell 12 linnawolikogu piduliku istanguga. Koosoleku alul linnawanem J. Rekandi ettepanekul mälestati püstitõusmisega waikses leinas Mustla alewiwanemat M. Rotbergi, kel on suured teened Mustla omawalitsuse loomisel ja korraldamisel. Selle jäele linnawanem andis kokkuwõtliku ülewaate Mustla linna arengu lähematest sihtjoontest. Tuleb asuda koolimaja ja raekoja püstitamisele. Teostada alewile kuuluwa soo kuiwendamine ja asuda alewi tänawate ja platside korrastamisele. Linnasekretär Tulp puudutas lühemas sõnawõtus uut linnaseadust. Koosolek kestis umbes pool tundi.

Kella 2 paigu hakkasid seltskondlikud organisatsioonid kogunema rongikäiguks pritsimaja juurde. Rongikäik siirdus säält seltsimaja ette. Rongikäigust wõttis osa tuletõrje ja linna algkooli õpilased kaitseliidu Tarwastu malewkonna orkestri saatel. Jälgis rongikäiku tihedalt tänawaid palistaw rahwahulk.

Rongikäigu seltsimaja juurde jõudes algas sääl aktus. Rahwast oli kogunenud aktusele nii rohkesti, et kuulajaist oli tulwil mitte üksnes saal, waid ka kõrwalruumid. Aktuse awas linnawanem J. Rekand. Ta märkis, et noor linn wõib lootusrikkalt waadata tulewikku. Nõudmine ehituskruntide järele üha suureneb ja ühes sellega on ette näha linna elanikkude arwu järjekindlat kaswu.

Aktusekõne pidas maawanem M. Hansen. Ta märkis, et uus linnaseadus toob olulisi muudatusi. Seadus esitab suuremaid nõudmisi linna kodanikele kui ka linna omawalitsuse juhtkonnale. Awaldas lootust, et Mustla uue linnana pidewalt areneb ja kaswab. Soowis noorele linnale ilusat tulewikku enese ja maawalitsuse poolt. Tema kõnele järgnes hümn.

Mustla algkooli juhataja J. A n t s m a a kõneles Mustla ajaloost ja arengust. Mustla asutamisaastaks wõib pidada 1901. aastat. Praeguse Mustla linna administratiiwpiires asus siis, 37 aastat tagasi, Mustla kõrts ja kaks Tarwastu mõisa renditalu. — Eestru ja Anniantsu. Kõrtsil ja kahel talul oli maad kasutada kokku 500 wakamaa ümber. Kuna need talud ei olnud mõisale kuigi tulutoowad, siis Tarwastu selleaegne mõisnik A. Mensenkampf otsustas talud tükeldada ehituskruntideks, kuna oli ette näha, et kohapääl leidub küllaldaselt ehituskruntide soowijaid. Otsekohe tema algaski ehituskruntide müügiga. Esimene maja neile ehituskruntidele püstitati järgmisel, s. o. 1902. aastal.

Mustla kõrtsi järgi hakati alewikku kutsuma Mustla „linnaks". Kõrts on juba ammu lammutatud ja selle kohale püstitatud Tarwastu Ühispanga hoone. Maailmasõja puhkemisel elas Mustlal 400 inimese ümber. Pääle Maailmasõda jätkus alewiku areng ja peeti wajalikuks omawalitsuse loomine, mis teostus ka enam kui kümme aastat tagasi. Esimeseks Mustla alewiwanemaks oli M. Rotberg, teiseks A. Ruus ja kolmandaks praegune linnawanem J. Rekand.

Järgnesid terwitused. Esimesena terwitas prefekt J. Wares. Kaitseliidu Sakala malewa poolt ütles terwtusi malewa päälik major R. Tarmak, Wiljandi linna poolt linnapää A. Maramaa, Tarwastu walla poolt wallawanem J. Rennit, kaitseliidu Tarwastu malewkonna poolt J. Kurg, Tarwastu koguduse poolt J. Null. Weel terwitasid paljude kohalikkude organisatsioonide esindajad. Aktus lõppes ühislauluga. Kõnede waheajal esinesid ettekannetega algkooli õpilaste koor ja malewkonna orkester.

Pääle aktust oli koosviibimine peolauas kutsutud külalistega.

Maakorralduse tööd algavad

Põllutööministri poolt on kinnitatud suwine maakorralduse töökawa. Lähemail päewil asuwad maamõõdu tööjõud kohtadel tööle. Wiljandimaal on käesolewal aastal suuremate maakorralduse töödena ette nähtud eramaade korraldamine Uusnas, Unakweres, Rebastel ja Wenekülas. Pärnumaal teostub suuremaid maakorralduse töid Kabli, Matma ja Mohimetsa külades. Popsikohti tuleb tänawu korraldamisele kokku 1100. Neist korraldatakse riigimaamõõtjate poolt 885, kuna ülejäänud popsikohad loodetawasti korraldatakse eramõõtjate kaudu.

Põllumeeste konventide koosolekuid

Eelolewal laupäewal, 14. mail peetakse Wiljandi-Kolga, Suure-Jaani ja Pilistwere põllumeeste konwentide koosolekud. Koosolekute päewakorras on mitmesuguseid kohalike põllumeeste ellu puutuwaid küsimusi.

Poolakad vahetavad teenistuskohti

Pole rahul teenistusoludega väga mitmesugustel põhjustel

Wiljandimaal on poola põllutöölised wahetanud teenistuskohti mitmes wallas. Nii on Kõpu-Paistu konwendi piirkonnas oma esialgselt teenistuskohalt lahkunud ja siirdunud uuele kohale kolm poolakat. Wiljandi-Kolga konwendi piirkonnas on lahkunud oma teenistuskohalt kaks poolakat. Kas ja kus nad on leidnud uue teenistuskoha, seda ei ole teada.

Reedel lahkusid Põltsamaa konwendi piirkonnas, Pajusi wallast ühest talust kaks töölist, — mees ja naine. Nad tulid Põltsamaale ja säält sõitsid laupäewa hommikul Wiljandisse. Wiljandis ilmusid poolakad põllumeeste konwentide büroosse, et leida Wiljandi ümbruskonnas uuesti teenistust. Nad leidsidki laupäewal teenistust Paistu wallas.

Täna tuleb Paistu-Kõpu konwendi piirkonnas ümberpaigutamisele weel kolm poolakat. Kaks neist teenisid seni Pärstis ja kolmas Paistus. Ka neil on uued teenistuskohad enam-wähem kindlad.

Teenistuskohtadelt lahkuwad poolakad wäga mitmesugustel põhjustel. Nii seletasid Pajusist lahkunud poolakad, et toit jätnud sääl soowida. Ka olnud peremees suur alkoholitarwitaja. Töö koormatise üle nad ei nurisenud.

Kuid nähtawasti ei ole kohalt lahkumise põhjuseks mitte ainult puudulik toitmine. Poolakad ei ole nähtawasti rahul ka sellega, kui peremees nende tööd jälgib ja kontrollib. Nii awaldas maakonsulent P. Loſsmanile Pärstis teeninud poola naistööline rahulolematust selle üle, et peremees tulnud põllule waatama, kudas tema sääl sõnnikut laotab. Poola meestööline aga samas talus ei tahtnud teha tööd nii kuidas peremees soowib. Peremees andnud poolakale õunapuude istutamiseks wajalikku juhatust, kuid poolakas toiminud istutamisel ikka niimoodi, kuidas tema hääks arwanud. Paistab nii, et kohtadel ei püsi niisugune element, kes ka oma kodumaal pole just olnud korralikud tööinimesed. Söögiga on ka niisugune lugu, et ühele ei meeldi paksud kapsad, teisele koorimata kartulid, mis meie inimesele on päris suupärane toit.

Vana-Võidu vallavolikogu koosolek

Wana-Wõidu wallawolikogu wiimasel koosolekul otsustati alandada isikumaksu mõnel isikumaksu maksjate liigil. Isikumaks määrati 5 liigis 6—16 kroonini. Isikumaksust on wabad töölisnaised, kel on kolm alla 14-a. wanust last. Samuti ka wallasemad, kel on 2 alla 14 aasta wanust last.

Pooldati Wiljandi—Wäluste—Mustla omnibuseliini awamist, kuna see omnibuseliin läbistab walla keskuse ja soodustab ühendusepidamist Wiljandiga. Maawalitsuse poolt otsustati pöörduda ettepanekuga, et tähendatud liinil awatakse omnibuseühendus weel käesolewal aastal ja et seejuures oleks omnibuse peatus ette nähtud Wana-Wõidu wallamaja juures Werilaskel.

Istutatakse puid Lalsi-Odiste tee äärde

Neil päewil pidas kodukaunistamise hoogtöö Wõisiku walla komitee oma koosolekut. Komitee juhatajaks waliti L. Laar, abiks M. Paal ja sekretäriks E. Wares.

Komitee koosolekul koostati kewadine töökawa. Kawa järele tuleb esijärjes teostamisele Lalsi-Odiste tee äärde 1 klm. pikkuselt puiestee istutamine, mille korraldajateks jäid A. Waher, M. Paal ja E. Wares. Wärwimiskursusi korraldatakse arwatawasti taludes, kuhu on määratud wärwimulda preemiana hoogsa kodukaunistamise alal on Wõisikus tehtud seni tõhusat tööd nii taludes kui ka awalike asutuste juures.

Olustvere lisaeelarve jäi vastu võtmata

Olustwere wallawalitsus oli koostanud lisaeelarwe 700 kr. suuruses, et muretseda kohalikule algkoolile raudwoodeid, laudu ja mitmesuguseid õppeabinõusid. Tulusid lisaeelarwe täitmiseks oli ette nähtud lisakinnistwaramaksust. Nimelt kawatseti määrata lisakinnistwaramaksu 8 senti puhtatasurubla kohta.

Lisaeelarwe tuli wastuwõtmisele wallawolikogu wiimasel koosolekul. Koosolekul tekkisid lisaeelarwe kohta ägedad waidlused ja wallawolikogu liikmed üksmeelselt leidsid, et praegu pole kohane lisaeelarwet wastu wõtta ja põllupidajaid maksustada, kuna Olustwere walla inimestel on niikui-nii kõrged maksud ja koolide päraſt on wald suuri kulusid kandnud. Wajalikud õppeabinõud koolidele tuleks muretseda ja täiendada ajajooksul ja seda harilikus eelarwe korras. Wallawalitsus lisaeelarwet ei wõtnud tagasi ja see pandi hääletusele. Lisaeelarwe poolt anti 4 häält, kuna wastu 12. Poolt hääletasid waid wallawalitsuse liikmed.

Imavere veeühingu pääkoosolek

Imawere weeühingu pääkoosolek peeti neil päewil. Weeühingu juhatusse waliti F. Rei, J. Erm ja H. Liiber. Rewisjonikomisjoni waliti K. Himmelreich, J. Sepp ja J. Liiber.

Tarvastu vallavolikogu koosolek

Tarwastu wallawolikogu järjekorraline koosolek toimus möödunud reedel. Lisakinnistwarade maksumäära maadelt otsustati kõrgendada 6 sendi wõrra ja teha seda wastawalt ka hooneilt ja tööstusasutistelt. Maksu kõrgendamine on tingitud asjaolust, et wallal on wajalik lisakrediit koolikapitali täiendamiseks, koolidele inwentari ning õppeaamatute muretsemiseks.

Walla kolm koolitalu, mis senini wäga odawalt hinnatud, hinnati senisest tunduwalt kõrgemalt. Üki eratee sihi päraſt kestab praegu maaomanike wahel protsess. Kuna nimetatud eratee sihi muutmine puudutab ka walla huwe, siis waliti walla esindajaks teesihi küsimuse lahendamisel abiwallawanem Reinet.

Maanteede talitusele ja Wiljandi maawalitsusele otsustati esineda soowiawaldusega, et kindlaks määrataks Tarwastu wallast läbinewatel bussiliinidel kohad ja kellaajad, kust ja millal, enne ja päraſt autobuse peatuskohast lahkumist wõib samal liinil sõita reisijateweo eesmärgiga mõni teine mootorsõiduk, näit. sõiduauto. Praegu on Mustlal ja mujal korduwalt olnud juhuseid, kus pole wõimalik kasutada liiniautobust, kuid sõit on siiski tarwilik, kuid keegi autojuht ei riski sõita, sest lubamatu konkurentsi tekitamise päraſt liiniomnibusele wõib kaotada sõiduloa.

Lätkalo algkooli plaan kinnitatud

Teedeministeeriumilt saabus Wõisiku wallawalitsusele teade, et Lätkalo algkooli juurde- ja ümberehituse plaan on kinnitatud. Ehituse teostamiseks on materjal kohale weetud ning ehitustööde wäljapakkumine teostatakse lähemail päewil.

Uus sekretär Jäärjasse

Jäärja wallawolikogu pidas läinud nädala keskel oma koosoleku, kus päewakorras seisis ka wallasekretäri walimine. Sekretäriks waliti Johan Kärner. Kärner on pärit Wiljandimaalt, end. Loodi wallast. Ta lõpetas Wiljandis gümnaasiumi ning töötas kuni wiimase ajani Wana-Karistes abisekretärina. Wallasekretäri kutse omandas ta läinud aasta suwel.

Uus sekretär on maawanema poolt juba kinnitatud kohale.

Vargusi maakonnas

Suure-Jaanis Tallinna tän. elutsew restoraipidaja Tõnis Köst awaldas politseile, et tema restorani numbritoast on warastatud üks woodiтekk, mille wäärtus 9 krooni.

Suislepa wallas Murro talus elutsew Hans Männik awaldas politseile, et hiljutisel Mustla laadal on temalt laadaplatsil warastatud rahakott ühes 20 krooni rahaga.

Kärstna walla Sarapuu talupidaja Marie Anton teatas politseile, et talule kuuluwast metsast on maha saetud ja ära widud kolm suuremat kuuske. Omanik hindab oma kahju 25 kroonile.

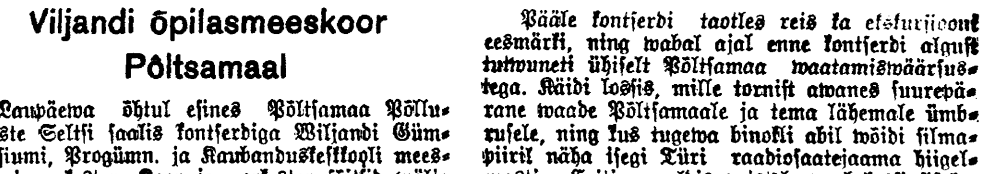

Viljandi õpilasmeeskoor Põltsamaal

Laupäewa õhtul esines Põltsamaa Põllumeeste Seltsi saalis kontserdiga Wiljandi Gümnaasiumi, Progümn. ja Kaubanduskeskkooli meeskoor ja orkester. Koor ja orkester sõitsid wälja täies koosseisus, ning wõtsid oma alla terwelt kolm bussi. Kontsertreisile tuli poistega kaasa ka koolide direktor Th. Koik. Wastuwõtt Põltsamaal kujunes wäga südamlikuks, ainult rahwast wõinuks olla weidi rohkem. Kõik ettekanded õnnestusid ülimal määral, ning nii koorid, kui ka orkester ja solistid teenisid päältwaatajatelt rohkesti kiitust. Paljud palad tulid kordamisele, ning noor wiiuldaja Anderson, kes wõitis täiesti Põltsamaa publiku poolehoiu, pidi andma lisapala, kusjuures kiiduawaldused ei tahtnud kuidagi lõppeda. Põltsamaa ühisgümnaasiumilt tõid koorile terwitusi kaks õpilast, kes annetasid ka koorijuhile Joosep Saarele lilli. Samuti terwitas Wiljandi noori laulumehi Põltsamaa linnapää G. Kold, kes oma terwituses tähendas, et Wiljandi koolipoisid on oma lauluga wõitnud põltsamaalaste südamed, ning awaldas soowi, et Wiljandi noored muusikamehed ka edaspidi esineksid Põltsamaal oma toreda laulu ja mänguga. Muusikaliselt wõib kontserti pidada täiesti õnnestunuks, ainult kasſaga ei olnud lood just kõige paremad.

Kontserdile järgnes tants Wiljandi poiste jazzi saatel. Ka tantsuorkester teenis rohkesti kiitust, ning pidi mitmeid paremaid lugusid mitu korda kordama.

Kontserdi jooksul olid Wiljandi poisid juba põltsamaalastega rohkesti tutwusi sobitanud, ning kontserdi lõppedes, kui asuti koduteele, olid juba pea kõigil poistel saatjad autode juures. Lahkumisel poisid laulsid, ning laulu saatel weeresid autod Wiljandi poole, kuhu jõuti pääle keslööd.

Pääle kontserdi taotles reis ka ekskursioonilist eesmärki, ning wabal ajal enne kontserdi algust tutwuneti ühiselt Põltsamaa waatamiswäärsustega. Käidi lossis, mille tornist awanes suurepärane waade Põltsamaale ja tema lähemale ümbrusele, ning kus tugewa binokli abil wõidi silmapiiril näha isegi Türi raadiosaatejaama hiigelmasti. Eriti meeldis poistele weel lossi siseõu, ning paljud arutasid, kui tore wõis olla aadli noorrahwal õhtuti jalutada siseõue kõrgetel rõdudel, mis tõepoolest meenutawad piltidel nähtud suurepäraseid Idamaa ja Itaalia losse, missugused tuletawad meelde wanu romantilisi aegu. Lossi romantilisest õhkkonnast siirduti EKK aeda. Siin köitis kõigi tähelepanu määratu maaala, mis tihedalt kaetud kõikwõimalike wiljapuude ning põõsastega, korrastatud sirgetesse ridadesse. Kõikjal, kuhu silm ulatus, olid piinlikult puhastatud puud ja põõsad.

Aiast mindi uuesti linna tagasi, kus waadeldi weel jõge ja kesklinna. Poiste huwi äratas ka elektrijaam, kuna meil Wiljandis niisugune „tööstuseharu" puudub, ning õhtul, kui oli juba pimenenud, seisid poisid elektrijaama suurte walgustatud akende taga waadeldes suuri masinaid. Tutwust tehti ka Põltsamaa kohwikutega, missuguseid leiti päris nooblid olewat.

Reisi wõi lugeda üldiselt õnnestunuks, ning kõigile osawõtjaile jäid Põltsamaast — meie maakonna teisest tähtsamast keskusest parimad muljed.

Mälestussamba ümbruse korraldamine Lalsis

Kolga-Jaani ap. õigeusu kiriku tegelased, eesotsas preester A. Laredei'ga korraldasid talgud Lalsi wabadussõjas langenud mälestussamba ümbruse kaunistamiseks ja kõnniteede rajamiseks. Nagu kuuldub, tahetakse koguduse poolt uued talgud korraldada ka surnuaia korrastamiseks.

jahedast, karastawast elemendist. Kõrgel puu oksal laulis omaomao — lind, kes laulab weel ilusamuti, kui meie ööbik.

Äkki nägin puutüwel istumas noort, alasti neidu, kes tundus alul näkina. Sulin, mida tegin wees, nähtawasti oli äratanud ta tähelepanu, kuna neiu pöördus ja waatas mulle otse silmi. Tundsin neiu kohe ära — see oli ju Tehani, keda tükk aega tagasi olin näinud Tetiaroal. Ta ei tunnud ei häbi ega ka hirmu, sest neidudel nii kõrgest aristokraatiast polnud tarwis midagi karta; juhul, kui oleksin katsunud kuidagi talle kurja teha, ainus sõna temasuust oleks mulle wõinud tähendada surmaotsust. See teadmine Tahiti aristokraatia daamid teeb kindlaiks ning julgeiks.

— Ela kaua! terwitasin Tahiti kombe kohaselt, kui wool kandis mind neiu lähedale.

— Sina ka! wastas Tehani naerdes. — Ma tean, kes sa oled — Byam, Hitihiti taio!

— See ma olen, wastasin mina samuti naerdes. — Pean wist ka ütlema, kes sina oled? Tehani, Poino sugulane! Nägin Tetiaroal, kuidas sa tantsisid.

Tehani püüdis kohendada oma niiskeid juukseid ja küsis siis:

— Soo?.. Noh, kas ma tantsin hästi?

— Nii hästi, et ma seda ööd ei ole kunagi unustanud!

— Arero mona! hüüdis indo neiu, mis otsekoheses tõlkes tähendab „magus keel".

— Nii hästi, jätkasin mina aga edasi, — et otsekohe küsisin Hitihitilt: kes on see tütarlaps, kes kõige armastusväärsem kogu Tahitil, kes tantsib nagu noor jumalanna ise!

— Arero mona! pilkas tüdruk mind uuesti, aga nägin, kuidas kerge jume wärwis ta põski. Pruun juus langes ta õlgadele. — Tule parem ja katsume, kes ujub kiiremini — sina wõi mina! hüüdis ta siis ja hüppas wette. Ta sukeldus ning ujus nii tükk maad wee all. Uuesti pinnale tõustes wiipas ta mulle ja hüüdis: — Noh, nüüd näita, mida sina wõid!

Sukeldusin; wesi mu ümber oli puhas nagu kristall ja nägin enda ümber ujumas karja pisikesi kalu. Ikka kaugemale ujusin wee all — wesi oli minu õige element ja siin ei tohtinud mind wõita ükski plika, isegi siis, kui ta oli tahititar. Kui mu kopsud enam wälja ei kannatanud, tõusin uuesti pinnale. Tehani oli minust siiski kümme meetrit ees!

— Mis? Sa siiski wõitsid minu?

— Ma ei tee ju ometi sohki!

— Puhkame weidi; siis katsume aga uuesti!

Tehani ujus ühele weekohale ulatawale puujuurele ning tehes enda kõrwal minu jaoks ruumi, sõnas: — Tule siia ja puhka minu kõrwal.

Istusin ta kõrwale; osa pruune juukseid langes ka minu õlale. Tehani pruunid silmad waatsid nii kutsuwalt mulle otsa. Äkki muutus Tehani tõsisemaks ja kummardus ettepoole. Ta wahtis oma

Wehiatua polnudki üllatunud, kui meid nägi.

— Tere, Tehani, wastas ta lihtsalt. — Mine kanuusse, sinu eine on sääl. Kes on see noormees su kõrwal?

— Hitihiti taio. Ta nimi on Byam.

— Olen temast juba kuulnud.

Wehiatua kutsus mind endaga ühes sööma. Istusin ja mul oli tegemist, et wastata kõigile ta küsimustele. Tema pärimised riiwasid päämiselt „Bountyt", millest oli kuulnud nii mõndagi. Ühtlasi oli päälik imestunud, kui kuulis minu tahitikeelt. Kõnelesin siis, et olen tahitikeele ära õppinud tänu Hitihiti abile.

— Ja nüüd tahad sa Tahitile jääda ja meie hulgas elada? küsis Wehiatua.

— Wähemalt pikema aja, wastasin mina. — Kui kahe wõi kolme aasta pärast tuleb mõni suur laew, wõib olla, kuningas George kutsub siis minu wõi mõne teise jälle enda juure tagasi.

— Jah, wastas wana aadlik. — Kuninga sõna peab alati kuulama.

Kui Tehani tagasi tuli, oli ta weelgi kaunim, kui enne. Ta juus oli korraldatud umbes nii, nagu seda tegid muistsed kreekatarid. Päälik noogutas talle sõbralikult pääga ja tähendas püsti tõustes:

— Tule, otsime meie sõbra maja üles!

Kaks musklis sõudjat tõstsid Wehiatua õlgadele ja kandsid teda; nimelt ei tohtinud nii suured päälikud, nagu seda Wehiatua, Teina ja mõni teine, sammugi astuda alama tahitilase maapinnal, sest

niipea, kui nende kand puutus maapinda, kuulus see otsekohe automaatselt neile. Sellepärast oligi igal kõrgel päälikul kaasas kandjate salk. Kandjad moodustasid koguni Tahitil erilise auwäärse seisuse, keda maast-madalast kaswatati nende kõrges kutses.

Hitihiti wõttis meid suure rõõmuga wastu ja otsekohe korraldati uus hommikueine. Istusime kaua omawahel koos. Tehani ja Hina tundsid teineteist juba ammu ja sellepärast oli naistelgi omawahel palju jutustada. Hina pilkudest, mis sageli minule langesid ja Tehani žestidest sain aru, et Tehani jutustas sellest, kuidas me kohtusime.

Keskpäewal, mil kõik teised magasid, leidsin Hitihiti kaldalt tema lemmikpuu alt weel ärkwelt. Pihtisin talle, et armastan Tehanit.

— Mikspärast sa siis temaga ei abiellu, kui ta sellega nõus on? küsis Hitihiti ja tegi suured silmad.

— Ma arwan küll, et ta on nõus, aga mida ütleksid tema wanemad?

— Tal polegi wanemaid. Mõlemad on surnud.

— Ja Wehiatua?

— Temale sa igatahes meeldid.

— Aga kui tuleb Inglismaalt laew, mis saab siis? Wõib olla, pean siis lahkuma!

Minu taoi kehitas õlgu ja ümises:

— Teie, inglased, olete kõik nagu ühest puust. Miks muretsete asjade pärast, mida praegusel mo-

Amnestiaseadus Viljandi vanglas

Vahialt vabanes 5 isikut, neist 3 kommunisti

Kuna Tallinna wangimajades amnestiaseaduse põhjal wabastati poliitilised ning teised samale seadusele alluwad wahialused wahi alt juba laupäewal, suudeti Wiljandi wangimajas seda teha pühapäewal, 8. mail, mil wastawad määrused wangimajja saabusid. Wiljandis wabanes wahi alt kolm kommunistliku tegewuse põhjal sunnitööle mõistetud wahialust. Neist oleks Aleksander Elja wabanenud wahi alt alles 1945. aastal, Kristjan Eichhorn 1942. a., kuna Johannes Leesment oleks oma karistuse lõpetanud juba tulewal aastal.

Pääle 3 kommunisti said amnestiseaduse puhul armu weel 2 administratiiwkorras prefekti poolt karistatud isikut. Kuid tegelikult sai neist amnestia osaliseks waid üks, kuna teine neist oleks niikuinii wabanenud pühapäewal, sest samal päewal lõppes tal karistuse kandmine.

Tennisklubi pääkoosolek

Klubi ehitab kahte uut väljakut. — Rida valimisi

Eile pidas pääkoosoleku Wiljandi Tennis- ja Weeispordi Klubi. Koosoleku awas klubi esimees E. Konno. Koosoleku juhatajaks waliti J. Pirn, protokollijaks A. Pruult.

Ülewaate klubi 1937. aasta tegewusest andis E. Konno. Koosoleku juhataja ettepanekul pääkoosolek awaldas klubi juhatusele tänu klubi eduka juhtimise eest. Sellejärele kandis 1937.-38. aasta rahalise aruande ette klubi laekur A. Kaaremäe. Aruanne kinnitati ühel häälel. Liikmemaksuks otsustati eelseiswal aastal määrata 3 krooni, sisseastumismaks jäeti endiseks — 1 kroon. Läinud aastal oli seltsi liikmemaksuks 2 krooni, kuna aga klubi tänawu ehitab juure kahte tenniswäljakut, mis nõuawad erakordselt kulu, otsustati ka liikmemaksu tõsta 1 krooni wõrra.

1938.-39. aasta eelarwe kandis ette A. Kaaremäe. Eelarwe oli tasakaalustatud 2500 kroonile ning ka see kinnitati pääkoosoleku poolt ühel häälel. Eelarwe ettekandmisel nenditi ka seda, et klubi on wabanenud pangawõlgadest ning eraisikutele on wõlga weel waid 200 kr. ümber. Olgu tähendatud, et klubi asutamisel, üle kümne aasta tagasi, tekkis klubil üle 6000 kroonine wõlakoormatis.

Waliti ühel häälel edasi klubi esimeheks E. Konno. Juhatusse waliti J. Kerge, P. Wiitel, A. Kaaremäe, A. Wilms, A. Toomingas, B. Trelin, P Eesmaa, A. Sepp, M. Hansen ja P. Paal. Seega waliti tagasi endine juhatus pääle kapten Mõttuse, kes keeldus juhatusse edasi jäämast ja W. Toompargi, kes Wiljandist lahkunud. Asemikeks waliti J. Pirn, O. Tamera ja E. Riimak. Rewisjonikomisjoni waliti prl. M. Wihwelin, A. Andresson ja Tulp. Lõpuks waliti weel asemikeks liidule koosolekuist osawõtmiseks E. Konno, A. Wilms ja B. Trelin.

Pääkoosolek andis klubile wolituse juhatusele 8 asjade ja 1 rahalise loterii korraldamiseks. Läbirääkimiste all enam olulisel sõna ei wõetud; awaldati waid wastastikku kiitust ja tänu klubi tegelastele.

Pottsepad ei tõsta tööhindu

Pühapäewal peeti Wiljandi linna ja ümbruskonna pottseppade ühingu erakorralist pääkoosolekut. Tähtsama päewakorra punktina tuli arutusele eelseiswa tööhooaja suhtes hindade kindlustamise küsimus. Kuigi mõnelt poolt leiti, et waja on tööhindu tõsta, märgiti teiste koosolijate poolt et mõnes kohas on hinnad weel odawamad kui kohapääl, mistõttu hindade tõstmine pottseppadele kasu asemel wõib tuua kahju. Tööhinnad normeeriti möödunud aasta tasemele, millega glasuuritud poti kohalepanek maksab 40 senti ja lihtsama poti töö 14 senti. Pliitade tegemise hinnad määrati kindlaks lihtpottidest 6—15 kr. wastawalt aukude arwule ja glasuuritud pliitade tegemine 20—28 kr. Tunnitöö hinnas ei saawutatud kindlat kokkulepet. Jäädi seisukohale, et ettewõtjad pottsepad ei wõtaks odawamalt tööd kui 60 senti tund, kusjuures nad töölistele maksawad 50—55 senti tund.

Pikemaid rääkimisi tekitas materjalide hindade tõstmine. Selles küsimuses wõeti wastu otsus, millega materjali hinnad esialgu jääwad endiseks ja nende tõstmine wõetakse uuesti päewakorrale sügisepoole suwe. Et pottsepad peaksid ka wastuwõetud töötasu normidest kinni, selleks wõetakse igalt garantii 50 kr. weksli näol. Läbirääkimiste all midagi olulist üles ei tõstetud. Koosolek lõppes pidulauas, kus leidis märkimist pottseppade ühingu 10 a. tegewusjuubel. Ühingu liikmeid oli koos arwult 21 isikut, neist wäljastpoolt Wiljandit 3—4.

Linnavalitsus jaotas puhkusi

Laupäewasel linnawalitsuse koosolekul määrati kindlaks linnateenijatele suwiseid puhkeaegu. Linnawalitsuse perest ei wõta puhkust sel aastal linnapää A. Maramaa. Teiste linnawal. liikmete puhkus määrati järgmiselt. Esimesena läheb kaheks nädalaks puhkusele linnanõunik A. Tupits arwates 1. juunist 15. juunini. Selle järele wõtab kaks nädalat puhkust linnanõunik J. Mihkelson kuni 1. juulini. 1. juulist läheb kuuajalisele puhkusele ja terwiseparandusele linnanõunik W. Kullama kuni 1. augustini. Linnasekretäri puhkus on nähtud ette 1. juulist kuni 1. augustini, mil läheb puhkusele tema puhkuseaja asetäitja kantseleiametnik Raimde samuti üheks kuuks. Pääle selle määrati puhkust weel haigla personalile ja teistele linnateenijatele.

Linn asub busside tellimisele

Teatawasti wõtab linn enda kätte arwates 1. juulist omnibuseliini linn-waksal, kusjuures awatakse weel teine liin siseliiklemise korraldamiseks Pärnu maantee-Kiwistik. Seni on linnawalitsus pidanud läbirääkimist mitme ettewõttega busside muretsemiseks ning saanud ühtlasi pakkumisi alustele. Tänasel linnawalitsuse koosolekul pidi busside tellimise küsimus tulema lõplikule otsustamisele.

Naisklubi teeõhtu ettekannetega

Neljapäewal, 12. skp. korraldab Wiljandi Naisklubi „Koidu“ saalis traditsioonilise kewadise tegewushooaja lõpu teeõhtu. Teeõhtul esineb laulettekannetega klubi liige pr. Natalie Käärik, kes on teatawasti Tallinna konserwatooriumi kõrgema kursuse üliõpilane. Pr. Käärik esineb lauludega, mis ta ette kannab ka Tallinnas konserwatooriumi õpilaste kontserdil „Estonias“. Klaweril saadab pr. Pirn.

Klubi juhatus loodab, et liikmed wõtawad lõputeeõhtust osa rohkel arwul, samuti on palutud kõik klubi sõbrad ja külalised. Kutsed on saadawal pr. Jaaksonilt, Pikk tän. 4.

Tahab linnalt 4 vakamaa eest üle poole miljoni sendi

Uuewesti Kõpmannile kuuluwast maaalast on arwatud parkide rajooni paremat kätt Uuewesti maanteest jääw ojaäärne heinamaa, mille suurus ümmarguselt 4 wakamaad. Nüüd on Kõpmann esitanud linnawalitsusele pakkumise, et linn ostku temalt see parkide rajooni arwatud maaala ära. Ta on nõus seda müüma 40 senti ruutmeeter. Seega soowib Kõpmann linnalt selle heinamaa tüki eest üle 5000 krooni. Kui linn aga maad osta ei soowi, siis arwatagu see maaala parkide rajoonist wälja ja lubatagu sinna püstitada ehitust. Temal olewat wõimalik nimetatud maaala müüa soodsatel tingimustel ehituskrundiks, kuid parkide rajooni arwamisega on see wõimalus talt nüüd wõetud. Wiimasel linnawalitsuse koosolekul kaaluti Kõpmanni pakkumist. Asuti seisukohale, et nõutaw hind on kõrge. Samuti jäeti rahuldamata Kõpmanni palwe selles osas, milles ta soowib maaala wälja arwamist parkide piirkonnast ja soowib luba ehituste püstitamiseks.

Mälestusmärk Elmar Saugale

Möödunud suwel sai surma Eesti Motoklubi Pärnu osakonna poolt korraldatud maastikusõidu wõistlusel Wiljandi mootorrattur Elmar Sauga. Motoklubi Pärnu osakonna poolt istutati neil päewil Pärnu-Kuressaare tee äärde Audru mõisa kohale, kus E. Sauga sai surma, kaks leinajalakat. Leinajalakate wahele paigutatakse kiwist alusele marmorist mälestustahwel. Mälestustahwli awamine toimub wastawa pidulikkusega teisel suwepühal, 5. juunil.

Üldlaulupeo meeskooride eelproov „Koidus“

Pühapäewal peeti „Koidus“ kohaliku ringkonna meeskooridega üldlaulupeo eelproowi, juhatas laulupeo üldjuht A. Aaw Tallinnast. Eelproowist wõtsid osa Wiljandi, Wõhma ja Abja meeskoorid, wiimased küll õige wäikesearwuliselt, puudus Suure-Jaani meeskoor.

Üldjuht wõttis umbes 60-ne liikmelise kooriga läbi kogu meeskoori laulupeo repertuaari ja jäi tulemustega täiesti rahule. Seekordne proow oli kohapääl wiimaseks enne laulupidu, jääb weel paar eelproowi laulupeopäewadel Tallinnas.

Maksuta bussisõitja sai vigastada

Laupäewa õhtupoolikul, kui Wiljandi-Kärstna-Tõrwa liiniomnibus peatus Paistu alewikus, ronisid paar poisikest omnibuse tagumisele kaitserauale, tahtes niiwiisi soortada prii bussisõitu kuni oma kodukohani, mis alewikust paar kilomeetrit eemal. Kui omnibus hakkas wähendatud kiirusega Paistu mäest üles sõitma Kärstna poole, arwas bussi taga sõitew 11-aastane Elmar Erilane, kes elab Paistu wallas Pollisüri talus, et nüüd on paras aeg mahahüppamiseks. Poisike sooritaski hüppe, kuid nii õnnetult, et kukkus silmnäoga maanteele kiwide otsa. Keegi omnibuses sõitew preili toimetas wäikese mehe Paistu jaoskonnaarsti juures, kus selgus, et poiss on saanud nahahaawu silmnäole, rinnale, kätele ja teistelegi kehaosadele.

Arst sidus haawad kinni, mispääle poisike jäi kodusele rawimisele.

Emadepäeva pühitsemine Viljandis

Palvus emadepäeva eelõhtul kalmistul. — Linn emade auks lipuehtes, päevakohased jumalateenistused kirikus. — Meeleolurikkad aktused „Koidus“ ja „Ugalas“

Emadepäewa pühitsemises on Wiljandis kujunenud juba oma traditsioonid, mille kohaselt toimus ka tänawune emadepäewa pühitsemine. Laupäewa õhtul oli maamullas puhkawate emade auks korraldatud palwus kalmistul. Palweteenistust pidas praost Lattik ja koraale saatis orkester. Ilusal kewadisel õhtul kogunes kalmistule sõna tõsises mõttes pool linna. Kalmistu on juba üldiselt puhas talwisest kontsast, paljud haudadest olid emadepäewaks ehitud wärskete lilledega. Palwus waikse kewadõhtu kustuwas walguses jättis sügawa elamuse.

Pühapäewa hommikul ehtis kogu linn ennast emade auks lippudega. Kirikutes olid päewakohaselt sisustatud jumalateenistused. Emadepäewa suuremateks üritusteks olid aga hariliku kombe järele aktused, mis peeti „Koidu“ ja „Ugala“ saalides.

„Koidus“ algas aktus kell 4 p. l. Kaitseliidu orkestri awamänguga, millele järgnes õpetaja E. Kuusiku awakõne. Omas kõnes õp. E. Kuusik ütles, et kõige kallim inimesele on elu, kuid weel wäärtuslikum kui inimese isiklik elu, on elu edasiandmine. Ema on see, kes kannab elu edasi, seepärast kuulub emale ka wääriline au.

Pärast awakõne lauldi ühiselt koraali emadele. Sellele järgnes aktusekõne pr. Mägilt. Kõne oli koostatud ülewas stiilis ja kõneleja kandis ta ette wastawalt. Ettekandes puudutati perekonda ja tema kandjate — naise ja mehe ülesandeid elu edasiwiimisel. Kõneleja rääkis ülewalt armastusest, üksteise mõistmisest, ohwrimeelsusest ja andumusest, mis loowad eeskujulise perekonnaelu. Oma kõne lõpus kutsus ta üles wääriliselt austama oma emasid, sest keegi ei tea, millal tema ema wõib mulda wariseda ja siis ei saa meie enam tasuda oma emale tema armastust ja waewa, mis ta meie hääks üles näidanud. Kõne oli koostatud nõnda, et wahetewahel ta katkes selleks, et anda ruumi kooriettekannetele ja deklamatsioonile. Naiskodukaitse naiskoor Joosep Saare juhatusel kandis ette kolm laulu, deklamatsioonidega üksikult ja kooris esinesid wäikesed kodutütred ja noorkotkad ning üks wäikene eelkoolieline poisikene. Kodutütarde wiiulikoor esitas kaks pala, üks nendest — „Kas ema südant tunned sa...“

Ilusamaks momendiks oli see, kui wäikesed tütarlapsed lillekorwikestega kogunesid näitelawale ja säält pärast tõotuseandmist kuulata ema sõna ja austada ema, siirdusid alla saali, et kinnitada iga ema rinda kimbukesi kewadlilli.

Pärast pr. Mägi kõnet lauldi orkestri saatel ühiselt L. Koidula laulu: „Sind surmani küll tahan“. Selle järele ütles õp. Kuusik lõpusõna ja lauldi ühiselt hümni. Meeleolurikas aktus kestis poolteist tundi. Saal oli pidulikult ehitud loorberipuude ja rahwuswärwidega ning wiimase wõimaluseni rahwast täis.

„Ugalas“ algas aktus samuti kell 16. Kuid juba tund aega warem hakkas inimesi kogunema, ning enne aktuse algust olid ruumid rahwast wiimase wõimaluseni täis. Eriti rohkesti oli aktusele ilmunud wanemaid emasid. Gaidid kinnitasid kõigile emadele rinda lilli. Aktus algas ettekandega tuletõrje orkestrilt A. Johansoni juhatusel. Awakõne ütles wandeadwokaat A. Wilms, mille järele esines lauludega ÜENÜ Wiljandi osakonna segakoor J. Raude juhatusel. Järgnes aktusekõne, mille pidas Wiljandi Gümnaasiumi õpetaja L. Rootamm. Laulude ja deklamatsioonidega esinesid Naisseltsi Kantreküla lasteaia kaswandikud. Wahepääl lauldi ühiselt klaweri saatel „Üks paigake...“ Skautide ning gaidide poolt esitati ühiselt näidend „Emade eest“, mis wõeti rahwa poolt wastu rohkete kiiduawaldustega. Sisukas aktus, mis wältas üle kahe tunni, lõppes hümniga.

Kellel on õigus?

Punane bussimürakas kihutab mööda tolmawat maanteed — õgib kilomeetreid. Tuut-tuut, karjub signaalpasun, wilkhatawad mööda jalakäijad, jalgratturid ja hobusemehed.

Bussi tagaosas käib waidlus. On kujunenud waenulikud parteid, kumbki waidleja poolel, kes konkreetsete näidete waral püüawad tõestada üldisi põhimõtteid. Üks, linnaisanda wälimusega nahkjopes ja autosõitja mütsiga, leiab, et jalakäijad ja eriti hobusemehed on meil lohakad ja looderdawad liiklemismääruste wastaselt mööda sõiduteed, mis põhjustab sagedasti autoõnnetusi. Teine, nähtawasti talumees, wastandina leiab, et autod liiga hoolimatult kihutawad.

Linnaisand seletab: „Meie jõuwankrite omanikud maksawad iga aasta suure summa teedekapitaliks, maamehed ei maksa sentigi, aga arwawad ometi, et teed ainult nende jaoks olemas. Sõidan näiteks kusagil Lõuna-Eestis mööda esimese klassi maanteed. Järsku keerab teeweersest talust maanteele sõnnikukoorem ja hakkab keset teed edasi liikuma. Koorma otsas istub talumees kahe lapsega. Annan signaali. Ätt alul ei tee wäljagi; lõpuks siiski tõmbab hobuse wähe kõrwale, aga just minu nina all hakkab uuesti manööwerdama ja wanker jääb põiki auto ette. Piidurdamine pole enam wõimalik, järgneb wältimatult kokkupõrge. Hobune ja wanker lendawad kraawi, inimesed koorma otsast pehmele põllule, keegi ei saa wiga. Tulitwihaselt kobib ätt kraawist wälja, näitab mulle rusikat ja töreleb: „Kas ma sind puuris, et sa mind tsurki?“ Wõi jälle näiteks teine juhtum, mille päältnägijaks juhuslikult olin kusagil jaama ligidal raudtee ülesõidu kohal. Jaama poolt ligineb rong, maanteed mööda taluwankris, millele aisadega pikalt järele wedama pandud weel teine wanker. Naine nähtawasti märkab rongi, peatab hobuse ja jääb ootama, korraga wiimasel minutil aga millegi pärast otsustab oma karawaniga rongi eest mööda sõita. Loomulikult tagumine wanker jääb weduri ette. Tõsisemast õnnetusest seekord päästis see, et rong ainult manööwerdas ja seepärast wõrdlemisi aeglaselt liikus, nii suutis wedurijuht pidurdada ja tagumine wanker sai ainult kerge tõuke. Kas ei näita see, et maainimesed esimese klassi mantee ja oma kariatee wahel wahet teha ei mõista ja tahawad ükskõik kus niisama kodusel liikuda kui oma talus toa ja lauda wahel?“

Talumees wastab sellele kirjeldusele: „Noh, jah, teie mõistate ju kõike seda wärki ilusasti wälja rääkida ja siis paistabki nagu oleksti teil õigus. Tegelikult aga see ikkagi nii pole, waid wiga seisab selles, et autojuhid meie wiletsatel teedel ameerikalikku kiirust kätte pääawad saada ja teewad nagu maksaks neil iga minut kallist raha. Maksabki ju, aga kas ei kaalu õnnetused seda üles. Ja ega siis talumehed meelega hobust autole ette ei aja. Hobune teinekord on noor, peru ja pelgab autot, eriti kui see tulise kiirusega nurga tagant wälja kihutab.“

Linnaisand katkestab teise jutu: „Wõi teie arwate, et meil liiga kihutatakse. Noh, minge näiteks Soome, siis näete, kus auto kihutab mööda maanteed nagu nool ja kõik wankrid liiguwad korralikult paremas teeserwas. Mis puutub perudesse hobustesse, siis tooge selline peru elukas näiteks bussijaama, siduge kinni ja kantsitage nii kaua kui ta teab, mis loom see auto on.“

Talumehe ägedat wastust takistab keegi kolmas isik bussi keskosast, kes arwab: „Eks õigust ole nüüd ikka mõlema jutus, aga tõde kahtlematta tuleb keskelt otsida. On selge, et talumehed peawad liiklemismäärusi rohkem austama ja autojuhid samuti ikka suuremat kiirust tahta ei wõi kui lubab tee.“

„Aga....“ alustab linnaisand ja „aga...“ alustab ka maamees Näib, et kummagi keelel kipitab terwe rida elust wäljakaswanud „agasid“. Wana alalhoidlik esiisade maailm näitab rusikat moodsale tehnika maailmale ja äge sõnasõda näib alles algawat. Säält kõlab hele pauk, buss lohistub weel mõned sülla ja peatub. Kumm on lõhkenud.

Ühine ja momendil kõige lähedasem huwi lepitab waidlejad. Ühes koos roniwad nad bussist wälja, et kaasa tunda autojuhile, kes filosofeerib: „Imelik küll: kui wõileib maha kukub, kukub ta alati wõipoolele ja kui rattapaarist ühel kumm lõhkeb, siis on see tingimata seesmine.“

Wäisur.

Naised kehalise kasvatuse harrastamisele

Möödunud nädalal pidas oma korralist pääkoosolekut spordiühing „Sakala" naisosakond.

Tegevuskava arutamisel tekkis väga elavaid sõnavõtte. Suurema üritusena on teoksil osavõtt Soome Võimlemise Suurmängudest 16.—19. juunini Helsingis, milleks ettevalmistused on kestnud juba pikemat aega. Edasi kavatsetakse hakata harrastama ka kegejõustikku, pallimänge, ujumist jne.

Tundub, et neid küsimusi on natuke liig kergelt võetud. Kas spordühing „Sakala" naisosakond ei võtaks siiski ette kehalise kasvatuse propageerimise meie kodulinna naissoo hulgas? Selleks võiks ju tõmmata kaasa ka teised naiste organisatsioonid, korraldades ühisnõupidamisi jne. Praegu tegeleb Viljandis aktiivselt spordiga kahjatsusväärselt vähe naisi.

Jalgpall kõledas tuules

„Tulevik“ kaotas Pärnu „Tervisele“ 5:3 (1:1)

Pühapäewal pidas oma esimese selleaastase jalgpallimatshi „Tulewik“, kes oli endale wastaseks toonud Pärnu „Terwise“, kes hiljuti Tallinnas liiduklassi esiwõistluste tsüklis kaotas „Spordile“ 3:0. Wõistlus areneb tugewas ja kõledas tuules ning andis wõidu „Terwisele“ tulemusega 5:3, poolaeg 1:1. Mäng oli tasawägine kuni seisuni 3:3, siis aga pärnlased kahe terawa wärawaga wiisid endid wõidule. „Terwis“ ei esinenud mitte esindusskoosseisus, wäljal oli õigemini „Terwise“ 1. ja 2. garnituuri kombinatsioon.

Mängu wilistas lahti E. Kaup. „Tulewik“ mängis tugewa tuule ja päikese soodustamisel ning juba 1. minutil oli „wõimalus“, mis aga tulemust ei annud. Selle-eest 3. minutil wiibi pall ometi „Terwise“ wõrku. Mäng on pärnlaste wärawa all ja paistis olewat enamwähem selge, et esimene poolaeg annab edu „Tulewikule“. Siiski need lootused haihtusid, sest 15. minutil on „Terwisel“ läbimurre, Riig rabab palli tagasi tõrjuda rusikatega, kuid see ei õnnestu ning seis ongi 1:1. Poolajal enam muutust ei tulegi, küll lüüakse „Terwisele“ neli nurgalööki 25., 32., 34. ja 35. minutitel, kuid nurgalöökidest wärawaid ei realiseerita, kuigi wahel jääb wärawani ainult weidi-weidi puudu.

Teisel poolajal 1. minuti pärnlased lööwad Riia kõhu alt palli wõrku — 2:1. Nüüd on tuul „Terwise“ poolt ja wastawalt sellele wiljandlastel kibedad minutid. 4. min. pärnlased tasuwad juba ühe nurgalöögi, siis 6. min. aga „Tulewiku“ parem tiib sooritab läbimurde ja terawalt alla nurka löödud pall põrkab postist ja Pärnu wärawawahi jalast seisuks 2:2. Minut hiljemini pärnlased juba sooritawad teist nurgalööki, kuid tegelikult alles 14. minutil tugewa löögiga üles lati alla asuwad nad juhtima 3:2. Waewalt lüüakse aga pall keskelt lahti, kui „Tulewik“ juba tasub — 3:3. 20.minutil püüab Riig toredasti lähedalt löödud palli, kuid 25. minutil ei suuda ta midagi teha „Terwise“ paremääre poolt löödud terawa kangelöögi tõrjumiseks — seis on 4:3. Kolm minutit hiljemini sama paremäär teeb täpselt eelmisele sarnanewa terawa löögiga 5:3. Nüüd lööwad pärnlased weel 3 nurgalööki ja 30. minutil isegi Kaubi poolt antud 11-meetri karistuslöögi, kuid need tulemust ei anna. Karistuslöök lööbi mööda. Nii jäägi lõpuseisuks 5:3 „Terwise“ kasuks, nurgad 5:4 samuti pärnlastele.

Mängu kohta ei saa midagi kindlat öelda, kuna tuul suuresti takistas. Paistis, et „Tulewiku“ mehed olid päris nobedad, kuid wärawa ees kiputi ikkagi weel natukene liiga palju „driblama“ ja „seadima“. Pärnlastel olid löögid wärawale paremad ja tänu neile nad ka wõitsid. Muidu ei saa öelda, et nad „Tulewiku“ meestest palju paremad oleksid olnud. Kui „Tulewiku“ eduriwi oleks kasutanud esimest poolaega ning, arwestades tugewa tagalttuulega, oleks sooritanud enam wärawalööke, resultaat oleks neile kahtlemata parem tulnud.

Algab kergejõustikukohtunike kursus

Homme, teisipäewal, 10. mail kell 19.00 algab spordiühing „Sakala“ kergejõustiku osakonna korraldusel kergejõustikukohtunike kursus. Kursus toimub alul ühingu ruumes Tartu t. 20, hiljem wäljas staadionil. Osawõtt on wõimaldatud kõigile asjasthuwitatuile. Lektoriks on W. Kalam.

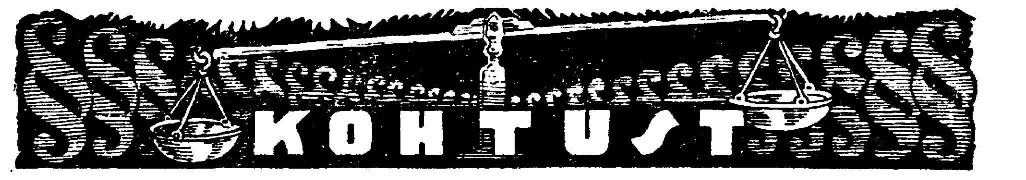

Vallasemale lapse ülalpidamiseks raha mitteandmine viis trellide taha

Kaarli ülemõisa asunduses elawat Aleksander Andersoni süüdistab Wiljandi jsk. kohtuniku juures lapsele alimentide mittemaksmises ja oma isakohuste laokile jätmises L. Erg. Wiimase seletusel on laps juba üheksaaastane. Kogu selle 9 aasta kestel pole Anderson tasunud dieti sentigi. Wõlg on kaswanud 1000 krooni suuruseks. Nimelt on kohus mõistnud Aleksander Andersonilt kui wallaslapse isalt wälja igakuulist toetust lapse ülalpidamiseks emale 10 krooni. Alles siis kui L. Erg esmakordselt möödunud aasta lõpul esines süüdistusega Andersoni wastu, mees enne kohut sooritas lapse emaga kokkuleppe, tasus alul 4 krooni, siis 60 krooni. Erg loobus siis süüdistusest, kuna Anderson lubas edaspidi korralikult tasuda iga kuu 10 krooni. Seda pole aga järgnenud. Alles kui jälle asi kohtusse oli jõudmas, saatis Anderson kord wiis ja teine kord 10 krooni. Kohtus selgus, et Anderson elab ülemõisas ühel asunduskohal wabaabielu, kusjuures koht kuulub wabaabielu naisele. Tema olewat asunduskohal palgaline tööjõud. Anderson ise lubab tulewikus maksta 10 krooni kuus nagu wõimalused lubawad. Erg aga soowib wana wõla kustutamiseks 15 krooni maksmist kuus. Ema seletusel olewat ta 9 aastat kaswatanud last ilma wälise abita, nüüd enam ei suutwat, kuna laps päälegi haiglase terwisega ja see ei wõimalda tööd leidmist. Kuna mees osutub järelandmatuks, jaoskonnakohtunik otsustas Aleksander Andersoni karistada kahenädalase arestiga.

Kättemaksuks süüdistas alusetult

Mõni aeg tagasi Wiljandi wanglas karistust kandew Ants Arjus laskis kutsuda wanglasse ühe kriminaalametniku, kellele awaldas, et 1936. a. warastanud ta kelleltki H. Wiltilt ühe jalgratta ja Tamara Pihelgase korterist teise jalgratta ja weel ühe grammofoni. Need warastatud asjad toimetanud ta Suure-Kõpu Miku tallu, kus neid kui warastatud asju warjanud ja temalt ära ostnud talus elawad Mihkel ja Jaan Johansonid koos ema Ann Johansoniga. Johansonid ülekuulamisel eitasid warguse warjamist ja warastatud asjade ostu. Arjus süüdistawat neid alusetult kättemaksuks. Nimelt wiibinud Arjus möödunud aastal Mikul töös ja lahkumisel nõudnud weel wiit krooni, mille saamiseks tal polnud alust. Wanglast oli Arjus läkitanud uue ähwarduskirja kaebealustele, kus nõudnud weel kord wiit krooni ehk wastasel korral minewat Johansonitel wäga halwasti. Kuna Johansonid raha ei saatnud, kutsus Arjus kriminalisti wanglasse ja tõstis Johansonite wastu süüdistuse.

Wiljandi 2. jaoskonna kohtuniku juures Johansonite süüasja arutamisel jäi Arjus oma awalduse juure. Kuna Johansonid ei suutnud oma süütust kindlaks teha, karistati Mihkel ja Jaan Johansonisid neljakuulise wangistusega, ema Ann Johansoni kahekuulise wangistusega.

Kõik kolm andsid apellatsioonikaebuse ringkonnakohtule. Ringkonnakohtus süüalustel õnnestub teha kindlaks, et Arjus süüdistab neid waid kättemaksuks alusetult. Arjus oma tunnistuse andmisel läheb segamini ja nii ei saa kohus Arjuse tunnistust wõtta tõena. Kuna kaebealuste seletused on asjaoludega kooskõlas, ringkonnakohus ei leidnud Johansonid süüdi olewat ja tühistades jaoskonnakohtuniku otsuse, mõistes kõik kolm süüalust kohtulikult õigeks.

Majaomanike seltsi juhatus jagas ametid

Wiljandi majaomanike seltsi uus juhatus jagas oma wiimasel koosolekul ametid. Seltsi esimeheks waliti R. Simon, abiks J. Rebane. Kirjatoimetaja kohale waliti W. Kullama, abiks M. Nurk. Laekuri kohused jäid A. Tupitsale, tema abiks waliti P. Tukk. Juhatusliige P. Rängel koos M. Lauriga waliti pidutoimkonna juhtideks, kuna ametita juhatusliikmena jäi juhatusse J. Pärnsaar.

Ehitasid kinnitamata jäetud plaani järele

Otto ja Anna Schultside wastu on tõstetud süüdistus linnawalitsuse ja politsei ühisel algatusel selles, et Schultsid on ehitanud oma ehituskrundile mingisuguse wähema hoone — kuuri ja elumaja wahepäälse hoonena. Schultsid enne ehitamisele asumist esitasid linnawalitsusele ka wastawa ehituse projekti, kuid linnawalitsus jättis selle mitmesuguste puuduste tõttu kinnitamata. Linnawalitsuse keelule waatamata Schultsid alustasid kinnitamata jäetud ehitusplaani järele hoone ehitamisele. Kui juba müürid olid walmis ja hoone katuse alla wiimine käsil, jaoskonnakohtunik käskotsusega karistas Schultsisid loata ehitamise pärast. Karistusele waatamata jatkasid Schultsid ehitamist, wiisid hoone katuse alla ja ühtlasi esitasid jaoskonnakohtunikule palwe asja arutamisele wõtmiseks awalikul istungil. Kohtus Schultsid seletasid, et kuna plaan jäetud kinnitamata ja neil hoonet olnud waja, siis pole nad hoolinud ehitussundmäärusest ja püstitanud hoone ilma loata lootuses, et ega seda pärast walmisehitamist enam keegi lammutada lase. Jaoskonnakohtunik otsustas Otto ja Anna Schultsisid karistada 20-kroonise rahatrahwiga ehk maksujõuetusel 6-päewase arestiga. Ühtlasi tegi kohus määruse, mille järele Schultsid peawad plaanita ja loata ehitatud hoone lammutama hiljemalt 6. augustiks. Pole nad seda seniks teinud, wõib lammutamist teostada linnawalitsus süüdimõistetute kulul.

Uue valitsuse liikmete elukäik

(Algus 1. lhk.)

OSKAR KASK

sündis 7. jaanuaril 1898. a. Pärnus. Ta isa oli piiritusmeister mitmes mõisas ja hiljem mölder oma tuuleweskis. Lõpetas Pärnu gümnaasiumi 1917. a. kewadel. 1919. a. ta lõpetas lipnikuna Eesti wabariigi sõjakooli 1. lennu koosseisus. Lõpetas 1923. a. sügisel Tartu ülikooli õigusteaduskonna. Tegutses 1923. a. lühemat aega vandeadwokaadi abina Wiljandis ja Pärnus, kust 21. jaan. 1924. waliti Pärnu linnapääks, missugusel kohal ta töötas järjest 12 aastat, olles neli korda uuesti walitud. 1936. a. alul O. Kask kutsuti Riigiwanema K. Pätsi poolt uuesti-asutatud sotsiaalministeeriumi juhiks.

Pärnu linnapäänа O. Kask on wäga edukalt töötanud oma kodulinnale parema tulewiku loomiseks. Oli maailmasõja päewil häwitatud Pärnu kuurordi ülesehitamise algataja ja juhtija.

O. Kask kuulus Riigikokku 1926. a. saadik. Rahwuskogu töödest wõttis osa Pärnu walimisringkonna saadikuna. Kuulub nüüd Riigiwolikokku sama walimisringkonna esindajana. Sotsiaalministrina on O. Kask edukalt juhtinud meie hoolekande, tööolude korraldamise ja muude sotsiaalsete ning kodukaunistamise aktsiooni arengut.

ALBERT ASSOR

on sündinud 8. jaanuaril 1895 Tartumaal põllumehe pojana. Õppis Tartus Aleksandri gümnaasiumis, mille lõpetas 1914. a. Wõttis ohwitserina osa maailmasõjast; okupatsiooni päewil saabus tagasi kodumaale. Wabadussõja alul astus Eesti rahwawäkke ja wõttis osa lahingtegewusest lõuna frondil sõja algusest kuni lõpuni. Lahingtegewuse eest Wabariigi Walitsuse poolt on temale annetatud autasu maa.

Wabadussõja lõppemise järele A. Assor lõpetas Tartu ülikooli. 1922. aastal ta asus teenistusse kohtu alale, algul wanema kohtuameti kandidaadina, siis prokuröri abina Tartu ringkonnakohtu juures. Juulis 1926 A. Assor nimetati kohtupalati prokuröri wanemaks abiks. Alates oktoobrist 1933 kuni siiamaani A. Assor oli kohtupalati, siis kohtukoja prokuröri kohusetäitjaks.

NIKOLAI VIITAK

on sündinud 14. nowembril 1896. a. Woltweti wallas, kus ta isa oli wallakirjutajaks. Alghariduse sai ta kodus, mille järele õppis Pärnu poeglaste gümnaasiumis, lõpetades selle 1915. a. Sellejärele ta jatkas edasiõppimist Peterburi ülikoolis ja Riia polütehnikumis; lõpetas Darmstadti tehnilise ülikooli 1925. Seoses kõrgema tehnilise hariduse omandamise ja praktiliste teadmiste täiendamisega hankis ta elu ülespidamiseks lisasissetulekut lihtsa ehitustöölisena.

N. Wiitak oli 1917. a. esimeste ohwitseride hulgas Eesti rahwuslike wäeosade loomisel ja tõi Wene rewolutsiooni möllust kodumaale, Tallinnasse asutatawasse 1. Eesti polku terwe kompanii eesti sõjamehi täies warustuses. Sõja lõppedes on ta reserwis kaptenina.

Pääle kõrgema hariduse omandamist diplomeeritud ehitusinsenerina teenis N. Wiitak alul teedeministeeriumis, siis raudteewalitsuses, eriti raudteede ehitamise alal ja Kohtla-Järwe põlewkiwitööstuse ehitusosakonna juhatajana. Hiljem kutsuti N. Wiitak majandusministeeriumi teenistusse, kus ta määrati majandusministri abiks. N. Wiitak on tegutsenud ka Kopli kinniswarawalitsuse juhatajana. Ta on Eesti rahwusliku jõukomitee esimeheks ning Eesti loodusvarade uurimise instituudi liikmeks. Läinud aastal N. Wiitak kutsuti Riigiwanema K. Pätsi poolt wabariigi walitsusse teedeministri kohale. Kuulub Järwamaa walimisringkonna esindajana Riigiwolikokku.

PAUL LILL

kindral-leitnant, on sündinud 26. jaanuaril 1882 Jõgeweste wallas. Lõpetas Walga linnakooli, 1904. a. Wilno sõjakooli noorem-leitnandina. Õppis siis 1908—1911 Nikolai sõjaakadeemias Peterburis ja ülendati selle lõetamise järel aastal 1911 staabi-kapteniks. P. Lill wõttis maailmasõja algusest osa kompanii ülemana, ülendati augustis 1914 wahwuse eest kapteniks ja langes oktoobris 1914 sakslaste kätte wangi. Jõudis detsembris 1918 tagasi kodumaale ja määrati operatiiwstaabi operatiiwosakonna ülemaks. Weebruaris 1919 määrati ta korraldus-walitsuse ülemaks, ülendati kolonel-leitnandiks ja koloneliks. Märtsis 1920 määrati kindralstaabi walitsuse ülemaks, augustis 1920 sõjawägede staabiülemaks ja 1924. a. sõjaministri abiks. Detsembris 1921 ülendati kindral-majoriks ja wabariigi aastapäewal 1938 kindral-leitnandiks. 1933. a. 21. okt. P. Lill kutsuti Riigiwanema K. Pätsi poolt uuesti moodustatud walitsusse.

RICHARD VEERMAA

on sündinud Wõrumaal põllumehe pojana. Wõttis osa Wabadussõjast. Lõpetas hiljem Tartu ülikooli õigusteaduskonna ja asus siis Wõrru tegutsema adwokaadina. Ta on kuulunud Riigikogu mitmesse koosseisu saadikuna Wõrumaalt ja põllumeeste kogude erakonna liikmena. 1935. a. R. Weermaa kutsuti politseiwalitsuse direktoriks. Ta wõttis osa ka Rahwuskogu töödest Wõrumaa saadikuna.

Penujas süttis lauavabrik

Laupäewa hilisõhtul, pool tundi enne keskööd, süttis põlema Penuja w. Sademe talu maal asuw Alfred Reinbachi lauawabrik. Tuli tekkis laudadest ehitatud hoones, millel häwis katus ja osa seinu. Tule läbi sai kannatada aurukatel ja saekaater. Kustutustöödest wõttis osa Penuja tuletõrje käsipritsiga ja ümbruskonna elanikke. Tulele suudeti panna piir öösel kella 2 paiku. Lauawabriku omanik Reinbach hindab tule läbi tekitatud kahju 1050 kroonile.

Esialgse juurdluse andmetel on tuli saanud alguse aurukatla ahjust, mida köeti saepuruga.

Saksa-Itaalia sõjalist liitu ei sõlmita

Rooma, 9. mail.

Laupäewa õhtul andis Mussolini Palazzo Venezias eine Hitleri auks. Mõlemad diktaatorid esinesid pikemate lauakõnedega, milles aga olulisemat uut ei awaldatud; kõneldi, et Itaalia ja Saksamaa on loobunud utoopiatest, mis senini on määranud Euroopa saatuse. Edaspidi tahetakse elada teiste rahwastega sõbralikus koostöös ning ühise reshiimiga taotleda rahu julgeolekut.

Weel mainitakse Roomast, et Hitleri külaskäiguga ei ole mitte ainult kinnitatud Rooma-Berliini telge ja Itaalia-Saksamaa sõprust, waid neid weelgi kõwendatud.

Paistab aga, et jutud Saksamaa-Itaalia sõjalisest liidust on põhjendamatud. Mõlema juhi wahel on küll arutatud sõjawäelisi küsimusi, kuid sõjalisest liidust Itaalia ja Saksamaa wahel ei saawat siiski juttu olla.

Berliinist kuuldub, et Hitler saabub tagasi alles kolmapäewal, kuna tema wiibimist Itaalias on pikendatud ühe päewa wõrra. Nimelt laupäewal wihma tõttu ärajäänud õhtumanööwer peetakse homme.

Briti kuningapaar Pariisi

London, 9. mail:

On kindlaks määratud, et Briti kuningapaar külastab Pariisi 28. juunist kuni 1. juulini.

Uued murdmaameistrid

Nõmmel peetud Eesti murdmaa esiwõistlustel tulid 1938. aasta meistriteks: A klassis 8 kilomeetris (startisid 11 meest) — Anier Tallinna „Kalewist" ajaga 25 min. 30,4 sek., 2. Kiili ja 3. tartlane Perw. B klassis 5 kilomeetris (startis 22 meest) tuli meistriks pärnlane Juhansoo ajaga 16.36 min., 2. nõmmelane Resnis ja 3. tallinlane Jakobson. Poistele 3 klm. jooksus tuli meistriks nõmmelane Westi ajaga 9.54,4 min., 2. Russak ja 3. wiljandlane Kull ajaga 12.22 min.; poiste B. klassis wõitis Rebane ajaga 10.44 min.

Olustveres alustati kergejõustikuvõistluste hooajaga

Laupäewal korraldas E. A. P. K. Spordiring tänawuse esimese kergejõustikuwõistluse. Saawutati häid tulemusi, mis seletataw tubli talwise treeninguga.

A klassis: 100 m. jooks — Karelson 11,0; Mälkson 12,1; Ilus 12,6; Kaugushüpe — Karelson 5,83; Mälkson 5,46; Grünbaum 4,95; kõrgushüpe — Karelson 1,74 (uus kooli rekord); Kontson 1,46; Seltin 1,46; kuulitõuge — Karelson 16,47 (uus kooli rekord); Mälkson 14,04; Grünbaum 12,14; odaheide — Karelson 47,90; Grünbaum 46,70; Seltin 48,20.

B klassis saawutas Lossmann 100 m. jooksus — 12,8; kõrgushüppes — 1,46 (uus kooli rekord); kaugushüppes — 4,96.

Järgmised wõistlused Olustweres toimuwad juba katsewõistlustena Wiljandi, Põltsamaa ja Olustwere koolide waheliste kergejõustikuwõistluste wastu. Nimetatud wõistlused tõotawad tulla meie noorte wõistlustest huwitawamad, kuna kõik koolid walmistuwad hoolega nende wastu. Ettewalmistustöö ja treeningu juhtijaks on kõik palunud Wiljandimaa spordiinstruktori, seepärast on sellel rohkelt tööd käesolewa kuu jooksul.

Kodukaunistamise üritusi Mõisakülas

Mõisaküla linna kestwuse esimese nädala lõpul peeti kodukaunistamise hoogtöö Mõisaküla komitee koosolek. Komitee otsustas linnakodanikele teatawaks teha, et wõimaldakse tasuta wärwimulda kodude ja koduümbruste kaunistamiseks. Soowijail tuleb pöörata linnawalitsuse poole kuni 20. maini.

Raudteewalitsuse poole otsustati pöörata korduwa palwega, et see torutaks jaamahoone taga olewa lahtise kraawi ja ehitaks jalgteed, Kesk tänawa suunas kuni jaama hooneni. Awaldati soowi, et linnawalitsus kiirustaks torustiku panemisega Pärnu tänawa äärde, Wabriku tänawast pääkraawini, sest linawabrikust on nüüd wõimalik saada poole weoraha hinnaga põlewkiwi tuhka kraawi täitteks.

Wiimane aeg on tellida „Sakala" 1. maist 1938. a.

Lühikese, raske haiguse läbi lahkus ootamatult meie keskelt minu unustamata kallis mees ja meie armas onu

Johan Kull

sünd. 8. detsembril 1867. a.
(haigla end. majandusülem)

Ärasaatmine uue haigla surnukambrist 11. mail kell 3 p.l. Palume kõiki sõpru ja tuttawaid teda ära saatma tulla.

Walusas leinas lesk ja omaksed.

Lühikese raske haiguse järele uinus waikselt igawesele unele meie armas abikaasa, isa ja wanaisa

Jaak Hansu p. Kits

sünd. 17. juunil 1858. a.
surn. 7. mail 1938. a.

Leinajad abikaasa, lapsed ja lapselapsed.

Wiljandi Ühispank
Wiljandis, Tallinna tän. nr. 3
Telefonid:
Juhatuse 82 Üldine 251
Osakond Abjas
Telefon: Abja 34
Toimetab kõiki pangaoperatsioone
Panga juures K-S. „OMA" esindus

Kuld-, hõbe- ja kristallesemeid
Kuulsaid shweitsi käe- ja taskukellasid „Eterna", „Omega" ja teisi tuntud firmasid. Kellade ja uurlde parandus.
H. Luik, Lossi tän. 20. **Ostan kulda ja hõbedat**

Pidud ja koosolekud

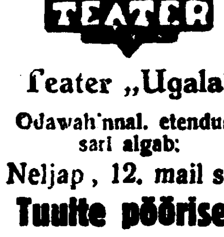

Teater „Ugala"
Odawah'nnal. etenduste sari algab:
Neljap., 12. mail s.a.
Tuulte pöörises
Reedel, 13. mail s.a.
Küpsustunnistus
Laup., 14. mail s. a.
„Patuoinas"
Pühap., 15. mail s.a.
Mees trumpidega
Pääsmed eelmüügil — „Õpistus" piiratud arwul
Algus igal õhtul kell 8
Jälgige müürilehti ja [illegible]

Lgp. Wiljandi Lastekaitse Ühingu liikmeid palutakse ilmuda **pääkoosolekule** teisipäewal, 10. mail s a. kell 20 linna II algkooli ruumidesse.
Päewakord warem koju saadetud.
Juhatus.

Tunnid

Raamatupidamist kahekordse itaalia ja ameerika süsteemi ning saksa ja inglis-prantsuse süsteemi järele kaubandusrehkendust, kirjawahetust, kiirkirja ja masinakirja õpetan kiirelt ja põhjalikult igale soowijale üksikult ja gruppides. End. kaubandusk. insp. Arthur Lieberg, Wiljandi: Kiwi tn. 6, üle Uueturu platsi. Nõmme: Männiku tee 22.
End. õpilastest on kohtadel: mitmed pangadirektorid, pääraamatupidaj. pankades, suurtes kaubandusl. ja tööstusl. ettewõtetes kassapidajad, korrespondendid ja muud ametnikud omawalitsustes ja ühisteg. asutistes.

Arstid

Dr. O. Josset
Hambaarstimise kabinett
Kunsthambad
Wiljandis, Tartu 14

Tööpakkumised ja -otsimised

Ilusaid ja hästipüsiwaid **elektriaurulokke** tehakse täielise wastutusega Posti tän. 14. L. Pindsoo-Maak, tel. 375

Linna lähedale tallu tarwis korralikku, tublit **tüdrukut** Kaupa tegema tulla Rieprichi nahaärisse esmasp. 4—5 ja teisip. 11—12.

Tarwis kraawi-**töölisi** magistraalkraawi töödele Teateid saab Holstres, Ainsoni kauplusest.

Wajatakse **sepaabilist ja 2 katlakütjat** Tarwastu, Soeotsa pk. 24 Sepp Waldmann.

Korralikku ja ausat **teenijat** wajatakse Kõpu kiriklasse. Teatada kiriklasse.

Wajatakse õppinud **mööbelseppa** (tislerit) kestwale tööle Wiljandis, Oru tän. 3.

Tarwis maale **tüdrukut** Kaupa tegema tulla W. E. Põllumeeste Seltsi autobuse ooteruumi k. 9—11

Antakse wälja puhta müüri jaoks umbes **400 kiwi lõhkumine** kiiludega Uusna Ewertil, telefon Wiljandi 141-c.

Riigiametniku perekond wajab **passijat** wõi teenijat. Aadress jätta selle lehe talit.

Wajatakse **majahoidjat** Küsida Tartu tän. 12, pagariärist.

Õmbleja wajab **töölist** Küsida selle lehe talit.

TEADAANNE
Wiljandi Linnakooliwalitsus teatab käesolewaga, et katsed algkooli üksikute klasside kui ka algkooli kursuse lõpetamiseks korraldatakse käesolewal aastal Wiljandi Linna 1. Algkooli juures, Wiljandi Mõisa tee 2, 31. mail ja 1. juunil s. a., algusega 31. mail s. a. kell 10 homm.
Soowijail ja kodukoolidel selles asjas pöörduda Wiljandi Linna 1. Algkooli juhataja poole wõi telefon 191.
Linnakooliwalitsus.

Põllutööliste palgaraamatuid
ühes teenistuslepingu ning töönormidega soowitab
Sakala Trükikoda
Wiljandis, Lossi tn. 26, tel. 231

Müüa 1½-tonniline
„Chevrolet" weoauto
Järele küsida
A-S. Wiljandi Linawabrikust
Lossi tän. 41

Suure-Jaanis müüb A. Mutli kaupl.
seemneid
aiawilja, lille, loomatoidujuurikate. Ristiku, timuti, raiheina, keraheina, aruheina j.n.e. j.n.e. j.n.e.

Teatan, et olen oma
metallitööstuse üle wiinud
Uno Pohrli masinawabrikust
Pärnu maantee 18, telef. 3-38
Walan endiselt igasuguseid malm- ja wask-masinaosasid, katlareste ning malm-hauariste.
J. Järwekülg.

Heimtali Tõrreküla Masinatarwitajate Ühisus wajab oma uuele diiseltraktor garnituurile **masinisti** Walimine pühapäewal, 15. mail s. a. Päri walla Laane talus kell 3 p. l.
Juhatus.

Müüakse ja ostetakse

Optika-kellasepäari
L. ABEL
Wiljandis. Lossi tn.15

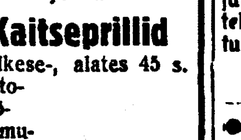

Prillid arstitähe järele ja ilma
Kaitseprillid
päikese-, alates 45 s.
auto-
töö-
tolmu-
tuule-
kiwiraiumise-
shweisimise- j.n.e.
Ostan wana kuld- ja hõberaha.

Mesipuid ja peresid müüa Taewere w. Leetwa Nõmmel. Kiling.

Odawalt m ü ü a hääs sõidukorras lahtine **sõiduauto** „Chewrolet" 1928. a. mudel. Küsida Posti tän. 21 P. Saar.

Müüa hää meesterahwa-**jalgratas** Lossi tän. nr. 19. Küsida Söögisaalist.

Pruugitud asjade KAUPLUS
Wiljandis, Lossi tän. 32. Ostan-müün kõiksuguseid kantud riideid ning saapaid, pruugitud mööblit j.n.e Lossi ja Posti tänawa nurgal.

Müüa **tahwelklawer** Meeme tän. 13.

Odawasti müüa wähepruugitud naisterahwa-**jalgratas** Järele küsida Posti tn. 9 — 6.

Juhuslikult müüa **katusesindleid** umbes 5000 tükki ja häid kuiwi 1½" ja 2" **kuuselaudu** umbes 1000 tolli. Küsida selle lehe talit.

Odawasti müüa naisterahwa-**jalgratas** Posti tän. 15, sissekäik hoowi päält.

Korras **tõldauto** müüa Koidu tän. nr. 12. Telefon 101. A. Tasak.

Mitmesugust

Riidajas Tõnise postitalus wõtab „Sakala" ja „Sakala Pühapäewa" tellimisi ja kuulutusi wastu ning müüb üksiknumbreid pr. A. Pikkoff

Raassilla postital. wõtab „Sakala" ja „Sakala Pühapäewa" tellimisi ja kuulutusi wastu ja müüb üksiknumbr. h-ra Kull.

Wõhmas wõtab „Sakala" ja „Sakala Pühapäewa" tellimisi ning kuulutusi wastu ja müüb üksiknumbreid Backhofi kaupl.

S.-Jaanis wõtab „Sakala" ja „Sakala Pühapäewa" tellimisi ning kuulutusi wastu ja müüb üksiknumbreid Hänilese rohukpl.

Leie Annil wõtab „Sakala" ja „Sakala Pühapäewa" tellimisi ning kuulutusi wastu h-ra Karl Moks

Raadio

Esmaspäewal, 9. mail.

Tallinn, Türi ja Tartu. 7 äratusmäng. Wõimlemine. 7.20 päewauudised. 7.25 hommikkontsert heliplaatidelt. 8.15 hommikupalwus — õp. Tähewäli. 8.35 Tallinn ja Türi: Turuteated. 17.50 teated ja reklaam 18 inglise keel algajatele — mag. J. Silwet. 18.30 Millöckeri helindeid heliplaatidelt. 18.50 dr. O. Loorits: Eesti kultuurisuhteist wiikingiajal 19.10 Nigulapäew — külwipäew. Weste, laul ja muusika nigulapäewast ning künnist ja külwist. 19.50 raadiowestlus — RR direktor ins. Ch. Olbrei. 20.10 Klawerisoolosid. Soome klawerikunstnik Sigrid Sundgren-Schneewoigt. 20.40 päewauudiseid 21 õige aeg. Teated. 21.10 soollaule. A. Riitof. 21.30 Türi: perenaistele. Amanda Walss: Küürimis- ja puhastusabinõudest kodus. Tallinn ja Tartu: heliplaate. 21.50 lõbus õhtumuusika. RR orkester, juh. külalisena W. Tano. 22.55 õige aeg. Päewauudiseid ja spordteated.

Teisipäewal, 10. mail.

Tallinn, Türi ja Tartu. 7 äratusmäng. Wõimlemine. 7.20 päewauudised. 7.25 hommikukontsert heliplaatidelt. 8.15 hommikupalwus — õp. Edermaa. 8.35 perenaistele. Turuteated. 17.50 reklaam ja teated. 18 lastele. 1. „Piiri ja Pääri teel koju", J Trumpõllu kuuldemäng. 2. Kas tunnete linnukeelt? 18.30 pillide paraad. Heliplaadid. 19.40 eesti keel — R. Kreis. 20 sümfooniakontsert rumeenia muusikast. Kaastegewad: Rumeenia lauljanna Pia Igy (sopran) ja RR orkester. 20.40 päewauudised. 21 õige aeg. Teated. 21.10 sümfooniakontserdi järg. 21.45 mesindusnõuanne. 22 kohwikumuusika „Kultasefi". 22.40 aktuaalne weerandtund. 22.55 õige aeg. Päewauudised ja spordteated. 23—23.10 esperantokeelne nädalakroonika.

Kolmapäewal, 11. mail.

Tallinn, Türi ja Tartu. 7 äratusmäng. Wõimlemine. 7.20 päewauudised. 7.25 hommikukontsert heliplaatidelt. 8.15 hommikupalwus — kand. Bluum. 8.35 Tallinn ja Türi: Turuteated. 17.50 teated ja reklaam. 18 prantsuse keel — mag. K. Kann. 18.30 orkestrikontsert. RR orkester, juh. J. Nikolai. 19.30 A. Kasemets: Eesti muusika arengutee (22.). 5. üldlaulupidu. 19.50 wälispoliitiline westlus — H. Rahamägi. 20.10 uusi häält mikrofoni ees. S. Ostrow (sopran) ja H. Riiwald (tenor). 20.40 päewauudised. 21 õige aeg. Teated. 21.10 kandlilugusid. aKndli-Juss. 21.25 Türi: agr. H. Selja: Heinaseemne kaswatamisest. 21.40 Türi: Põllumajanduslikud teated. 21.25 Tallinn ja Tartu: heliplaate. 21.50 lastewanemate weerandtund. Pääinspektor J. Grüntal: Weel kord laste edasiõppimisest ja kooliwalikust. 22.05 õhtumuusika. Corso-trio. 22.55 õige aeg. Päewauudised ja spordteated.

Neljapäewal, 12. mail.

Tallinn, Türi ja Tartu. 7 äratusmäng. Wõimlemine. 7.20 päewauudised. 7.25 hommikukontsert heliplaatidelt. 8.15 kommikupalwus — praost Kubu. 8.35 perenaistele. Turuteated. 13—13.40 kooliraadio. „Laewapoisi päewilt", kuuldemäng J. Parijõe samanimelise noortejutu ainetel. Seadnud autor. 17.50 teated ja reklaam. 18 inglise keel edasijõudnutele — R. Seth. 18.30 meeskoorilaule. Meeskoor „Eesti Laulumehed", juh. E. Aaw. 19 mudilastele. Peep Paralepal on uusi mängel 19.20 majanduslik ringwaade — L. Grandberg. 19.35 ajawiitemuusika uudispalu. RR orkester, juh. J Nikolai. 20.40 päewauudised. 21 õige aeg. Teated. 21.08 wiis minutit terwisele — dr. med. M. Kask. 21.18 soololaule. J. Tomberg (sopran). 21.30 „Iludusekuninganna", A. Adsoni samanimelise komöödia järele kuuldemänguks seadnud A. Üksip. 22.25 F. Shaljapini mälestuskontsert Heliplaadid. 22.55 õige aeg. Päewauudised ja spordteated

Reedel, 13. mail.

Tallinn, Türi ja Tartu. 7 äratusmäng. Wõimlemine. 7.20 päewauudised. 7.25 hommikukontsert heliplaatidelt. 8.15 hommikupalwus — kandidaat mag. Teder. 8.35 Tallinn ja Türi: Turuteated. 17.50 teated ja reklaam. 18 lastele. „Mina mõistan, miks ma ei mõista" (5). Ülesandeid ja lasteraadio-rahwa päewaküsimusi. 18.30 sepikojas. Heliplaadid. 19 Türi: E. Nõmmera: Sagedamini esinewatest lambawilla puudustest. 19.15 Türi: Põllumajanduslik päewaküsimus. 19 Tallinn ja Tartu: heliplaate. 19.25 lõbusaid laule. Heliplaadid. 19.45 sisepoliitiline ringwaade — A. Oidermaa. 20 muusika kohwikust „Harju". 20.40 päewauudised. 21 õige aeg. Teated. 21.10 aktuaalne kümmeminut. 21.20 Itaalia ooperimuusika. RR orkester, juh. W. Tago. 22 O. Wares: Baltimaade kaitse admiral Nelsoni wastu 1801. 22.20 walsse. RR orkester, juh. W. Tago. 22.55 õige aeg. Päewauudised ja spordteated.

Vastutav toimetaja ARNOLD SEPP. Trükitud SAKALA TRÜKIKOJAS, Viljandis. Väljaandja SAKALA KIRJASTUSÜHING.